

RP 79/2026 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete ändras.

Enligt propositionen ska återkallelse av ett uppehållstillstånd som beviljats en studerande tas upp till prövning eller ett nytt uppehållstillstånd inte beviljas, om det framgår att den studerande har tytt sig till utkomststöd. Propositionen grundar sig på regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering.

Lagen avses träda i kraft i oktober-november 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Beredning	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget	4
2.1 Antal ansökningar och beslut	4
2.2 Om försörjningsvillkoret för uppehållstillstånd för studerande och deras familjemedlemmar	7
2.3 Om social trygghet, utkomststöd och hälso- och sjukvård för studerande och deras familjemedlemmar	7
2.4 Återkallelse av uppehållstillstånd som beviljats på grund av studier	10
2.5 Utlämnande av uppgifter om utkomststöd till Migrationsverket	11
2.6 Definition av läroanstalt	13
3 Förslagen och deras konsekvenser	13
3.1 De viktigaste förslagen	13
3.2 De huvudsakliga konsekvenserna	13
3.2.1 Allmänt	13
3.2.2 Ekonomiska konsekvenser	13
3.2.3 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	14
3.2.4 Övriga samhällsliga konsekvenser	14
3.2.4.1 Konsekvenser för individen	14
3.2.4.2 Konsekvenser för jämställdheten mellan könen	15
3.2.4.3 Konsekvenser för skyddet av familjelivet och barnets bästa	15
3.2.4.4 Konsekvenser med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna	17
3.2.4.5 Konsekvenser för säkerheten och bekämpningen av brott	17
3.2.4.6 Åland	18
3.2.4.7 Övergripande konsekvenser	18
4 Mål	19
5 Alternativa handlingsvägar	19
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	19
5.2 Handlingsmodeller som planeras eller används i andra medlemsstater	20
6 Remissvar	21
7 Specialmotivering	22
8 Ikraftträdande	24
9 Verkställighet och uppföljning	24
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	24
LAGFÖRSLAG	31
Lag om ändring av lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete	31
BILAGA	33
PARALLELLEXT	33
Lag om ändring av lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete	33

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering säkerställer regeringen att den studiebaseade invandringen är kontrollerad.

När det gäller uppehållstillstånd på grund av studier övergår man i enlighet med regeringsprogrammet till en praxis där uppehållstillståndet återkallas om personen i fråga börjar lyfta utkomststöd. Folkpensionsanstalten (FPA) åläggs en skyldighet att både på begäran och på eget initiativ lämna uppgifter om detta till Migrationsverket med beaktande av dataskyddslagstiftningen. Möjligheterna att utnyttja andra myndigheters registeruppgifter för efterhandskontroll utreds.

1.2 Beredning

Regeringspropositionen har beretts under ledning av arbets- och näringsministeriet i en arbetsgrupp som tillsattes den 5 mars 2024 och där social- och hälsovårdsministeriet, Folkpensionsanstalten, inrikesministeriet, Migrationsverket och undervisnings- och kulturministeriet har varit företrädare.

Projektkoden i projektportalen är [TEM013:00/2024](#).

Genomförandet av regeringsprogrammets föresatser ska granskas med beaktande av relevant EU-lagstiftning. Reglering som ska beaktas är bestämmelserna om forskare och studerande i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/801 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärarbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för au pairarbete (omarbetning), nedan *forskar- och studerandedirektivet*.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Antal ansökningar och beslut

Enligt Migrationsverkets statistik var *antalet ansökningar om första uppehållstillstånd för studier och antalet positiva beslut* under 2019–2024 och under januari-november 2025 följande:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ansökningar	6 493	3 299	6 711	9 855	12 867	14 163	12 822
Positiva beslut	5 246	3 225	5 837	8 383	12 795	12 192	9 812

De tio länder som hade det största antalet sökande 2024 var Bangladesh (1 700), Nepal (1 651), Indien (1 437), Sri Lanka (1 176), Kina (1 128), Pakistan (1 016), Vietnam (801), Nigeria (758), Myanmar (557) och Ryssland (465). Av de sökande var 51,1 procent kvinnor och 48,9 procent män. Av sökandena var 5,0 procent i åldern 14–17 år, 79,7 procent i åldern 18–34 år och 15,3 procent i åldern 35–64 år.

År 2019 var de länder som hade det största antalet sökande Kina (1 010), Ryssland (990), Vietnam (466), Bangladesh (410), Indien (306), Sydkorea (275), Japan (259), Förenta staterna (223), Pakistan (220) och Nepal (213). Av de sökande var 51,6 procent kvinnor och 48,4 procent män. Av sökandena var 7,6 procent i åldern 14–17 år, 87,3 procent i åldern 18–34 år och 5,1 procent i åldern 35–64 år.

Antalet internationella studerande har ökat klart sedan 2021. Bakgrunden till det ökade antalet ansökningar kan utöver den allmänna internationaliseringen också vara de ändringar som gjordes 2022 i lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, arbetspraktik och volontärarbete (719/2018), nedan *forskar- och studerandelagen*, som har gjort Finland mer attraktivt som studie- och bosättningsland. Samtidigt har det i regeringens proposition om ändring av universitetslagen och yrkeshögskolelagen (RP 51/2024 rd) bedömts att de ändringar som under pågående regeringsperiod har gjorts i lagstiftningen kan medföra att antalet utländska studerande kortvarigt minskar. Detta bedöms ske när bestämmelserna om att läsårsavgifterna ska täcka alla kostnader för studerande träder i kraft den 1 augusti 2026 och tillämpas på utbildning som inleds därefter.

Lagändringarna 2022 minskar antalet ansökningar om fortsatt uppehållstillstånd¹, eftersom uppehållstillstånd från och med den 15 april 2022 har kunnat beviljas direkt för den tid studierna varar, medan uppehållstillstånd dessförinnan beviljades för högst två år. Således minskar behovet av att ansöka om fortsatt tillstånd.

Enligt Migrationsverkets statistik var *antalet ansökningar om fortsatt uppehållstillstånd för studier och antalet positiva beslut på dem* under 2019–2024 och under januari–november 2025 följande:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ansökningar	4 890	3 030	3 212	4 103	2 911	2 506	3 010
Positiva beslut	4 829	2 838	2 943	3 616	3 297	2 027	2 084

En familjemedlem till en studerande kan ansöka om uppehållstillstånd i Finland genom familjeåterförening antingen samtidigt som den studerande eller senare. Efter att typen av uppehållstillstånd för studerande som avlägger högskoleexamen ändrades från tillfälligt (B) till kontinuerligt (A) i april 2022, har antalet ansökningar om uppehållstillstånd för familjemedlemmar ökat.

Antalet ansökningar om första uppehållstillstånd för familjemedlemmar till studerande och antalet positiva beslut under 2019–2024 var följande:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ansökningar	491	348	1 109	3 021	6 272	7 872
Positiva beslut	347	348	758	2 608	5 821	5 881

¹ I forskar- och studerandedirektivet används inte begreppet fortsatt uppehållstillstånd, utan de begrepp som används i samma betydelse är förlängning av tillstånd och beslut att inte förlänga tillstånd.

De tio länder som hade det största antalet sökande 2024 var Sri Lanka (1 781), Bangladesh (1 034), Nepal (934), Indien (736), Pakistan (578), Vietnam (536), Nigeria (494), Iran (358), Kina (304) och Myanmar (266).

År 2019 var de länder som hade det största antalet sökande Bangladesh (98), Ryssland (95), Kina (55), Pakistan (45), Indien (38), Iran (25), Nepal (25), Vietnam (16), Sri Lanka (14) och Nigeria (10).

Antalet ansökningar om fortsatt uppehållstillstånd för familjemedlemmar till studerande och antalet positiva beslut under 2019–2024 var följande:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ansökningar	230	141	224	483	1 738	4 190
Positiva beslut	222	138	196	356	1 114	4 228

Antalet ansökningar om första uppehållstillstånd för studier på andra stadiet och antalet positiva beslut åren 2019–2024:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ansökningar	556	592	772	1 420	1 750	2 323
Positiva beslut	385	566	679	1 229	1 746	1 745

De tio länder som hade det största antalet sökande 2024 var Myanmar (508), Nigeria (346), Ryssland (287), Vietnam (270), Filippinerna (231), Indien (195), Nepal (66), Sri Lanka (59), Bangladesh (44) och Kenya (43).

År 2019 var de länder som hade det största antalet sökande Ryssland (300), Bangladesh (32), Ghana (24), Pakistan (20), Nepal (19), Filippinerna (15), Kosovo (15), Nigeria (15), Kina (13) och Irak (12).

Bland studerande som kommit för högskolestudier har det skett en viss *övergång till utbildning på andra stadiet*. Antalet ansökningar och positiva beslut i fråga om dessa 2019–2024:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ansökningar	38	35	63	102	81	199
Positiva beslut	38	27	62	88	88	132

År 2024 ansökte flest medborgare från följande länder om övergång: Bangladesh (67), Nepal (22), Nigeria (21), Kenya (21), Ryssland (20), Kamerun (13) och Indien (11). Antalet ansökningar 2019 var så litet att det inte behöver uppges närmare.

2.2 Om försörjningsvillkoret för uppehållstillstånd för studerande och deras familjemedlemmar

Enligt 7 § 3 mom. i forskar- och studerandelagen är en förutsättning för uppehållstillstånd att studerande som är tredjelandsmedborgare lägger fram utredning om att försörjningen är tryggad för det första året. Enligt 4 mom. ska en tredjelandsmedborgares försörjning vara tryggad i enlighet med 39 § i utlänningslagen för uppehållstillståndets hela giltighetstid. Enligt Migrationsverkets anvisning om försörjning ska en studerande ha minst 800 euro per månad till sitt förfogande för att kunna betala för boende och mat och täcka andra kostnader. På ett år blir detta 9 600 euro, och en studerande ska visa att han eller hon har tillgång till och förfogar över ett motsvarande penningbelopp under vistelsen i Finland under det första året. Om studierna tar mindre än ett år, ska den studerande ha 800 euro per månad. Den studerande ska dock på motsvarande sätt ha sin försörjning tryggad också efter det första året och under uppehållstillståndets hela giltighetstid, även den studerande i samband med tillståndsansökan inte behöver lägga fram utredning om detta.

Om den studerande har fått ett stipendium för sina levnadskostnader i Finland avräknas enligt Migrationsverkets tillämpningspraxis stipendiebeloppet från försörjningsvillkoret. Enligt exemplet på Migrationsverkets webbplats: Om en tredjelandsmedborgare ska studera i Finland i ett år och får ett stipendium på 2 000 euro för sina levnadskostnader i Finland, ska personen till ansökan bifoga ett kontoutdrag som visar att han eller hon har 7 600 euro på sitt konto. Om läroanstalten ordnar avgiftsfri inkvartering för den studerande, behöver han eller hon ha minst 400 euro per månad till sitt förfogande och om den studerande utöver den avgiftsfria inkvarteringen får avgiftsfria måltider vid läroanstalten, måste han eller hon ha minst 270 euro per månad till sitt förfogande.

Det är tillåtet för den studerande att arbeta under sin vistelse i Finland och på så sätt trygga sin försörjning. Även om det huvudsakliga syftet med inresan är studier, kan det i många fall vara till fördel för de studerande att under studietiden skaffa sig arbetserfarenhet som underlättar möjligheterna att efter studierna stanna kvar i landet på grundval av arbete. Enligt 14 § 1 mom. 3 punkten i forskar- och studerandelagen har en studerande rätt att arbeta, om arbetet är arbetspraktik som ingår i examen eller ett slutarbete som ingår i studierna och utförs som förvärvsarbete eller om arbetsmängden utjämnas under kalenderåret till i genomsnitt 30 timmar per vecka.

Om den studerande ansöker om familjeåterförening, ska familjens försörjning vara tillräcklig för att hela familjen ska kunna leva i Finland. Bostadsorten inverkar på det försörjningsvillkor som krävs av familjemedlemmar. För familjer som bor i huvudstadsregionen krävs följande belopp: av studerande 800 euro, av den andra vuxna som hör till samma hushåll 610 euro, av den första minderåriga familjemedlemmen 610 euro, av den andra 480 euro, av den tredje och följande 360 euro per minderårig familjemedlem. I övriga Finland är den försörjning som krävs 10–15 procent mindre, eftersom boendekostnaderna är lägre.²

2.3 Om social trygghet, utkomststöd och hälso- och sjukvård för studerande och deras familjemedlemmar

Rätten till social trygghet för studerande som är tredjelandsmedborgare bedöms enligt de villkor som anges i lagen om bosättningsbaserad social trygghet i gränsöverskridande fall (16/2019) i

² På sidan <https://migri.fi/sv/studerandens-familjemedlemmar> finns närmare uppgifter om inkomstgränserna.

fråga om arbete, bosättning och beviljande av förmåner. Utöver de övriga villkoren för att få förmåner bedömer FPA om den studerande är stadigvarande bosatt i Finland. En studerande som arbetar kan ha rätt till en social förmån på grund av sitt arbete.

När det gäller studerande som är tredjelandsmedborgare bedöms deras stadigvarande bosättning i Finland enligt 4 § i lagen om hemkommun. FPA gör en självständig helhetsbedömning av den studerandes omständigheter och deras betydelse för boendets stadigvarande karaktär. Som ett led i helhetsbedömningen kan typen av uppehållstillstånd beaktas. En giltig sjukförsäkring är ett villkor för att studerande ska kunna få uppehållstillstånd, vilket minskar ersättningarna enligt sjukförsäkringslagen.

En studerande som vistas i Finland enbart för att studera anses inte bo i Finland när lagen om moderskapsunderstöd (477/1993), lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014) och lagen om underhållsstöd (580/2008) tillämpas. Till exempel det allmänna bostadsbidraget, som den 1 augusti 2025 blir en del av studiestödet som studiestödets bostadstillägg, kommer således inte i fråga, om inte den studerande utöver studierna har andra band till Finland.

Rätten till bosättningsbaserade förmåner för studerande som kommit till Finland enbart på grund av studier är begränsad, även om de anses vara bosatta i Finland. Den studerande har rätt till sjukförsäkringsförmåner (bland annat ersättningar för läkemedel, kostnader för privat hälso- och sjukvård samt sjuk- och föräldradagpenning). Även FPA:s handikappförmåner kan betalas ut. Rätten till offentliga hälso- och sjukvårdstjänster (inklusive rådgivningsbyråer) grundar sig inte på FPA:s avgörande om sjukförsäkring, utan på rätten till hemkommun, vilken avgörs av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Den som kommer till Finland enbart på grund av studier har inte rätt till allmänt bostadsbidrag eller moderskapsunderstöd, även om han eller hon anses vara bosatt i Finland. Rätt till studiestöd föreligger inte heller.

Familjemedlemmar som flyttar till Finland som familjemedlemmar till en studerande har inte motsvarande begränsningar i fråga om förmåner, när också de anses vara bosatta i Finland. Familjemedlemmar (make och barn) har som stadigvarande bosatta i Finland rätt till bosättningsbaserade förmåner när de förmånsspecifika villkoren uppfylls. Som grund för stadigvarande boende för familjemedlemmar betraktas familjeband till en person som är stadigvarande bosatt i Finland, dvs. till en familjemedlem som är studerande (4 § i lagen om hemkommun).

Familjen kan beviljas allmänt bostadsbidrag, men en familjemedlem som är studerande betraktas inte som medlem av hushållet, vilket minskar förmånens belopp. För barn som är bosatta i Finland betalas barnbidrag. Vårdpenning och vårdtillägg inom stödet för hemvård av barn kan betalas för ett barn som har hemkommun. I andra hand kan rätten till stöd för hemvård av barn grunda sig på arbete som utförts av en förälder som är vårdnadshavare och som fått uppehållstillstånd på grund av familjeband. En arbetslös arbetssökande som vistas i Finland med A-tillstånd har, om de förmånsspecifika villkoren uppfylls, rätt till arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd (allmänt stöd från och med den 1 maj 2026).

Enligt bestämmelsen om tillämpning av 1 § i lagen om studiestöd tillämpas lagen på personer som har i 10 kap. i utlänningslagen avsedd permanent uppehållsrätt i Finland, vilket inte är fallet för de tredjelandsmedborgare som denna proposition gäller. Dessutom tillämpas lagen om studiestöd på en i Finland stadigvarande bosatt utlänning som vistas i landet av någon annan orsak än studier, varvid studiestöd kan beviljas bland annat om han eller hon har beviljats kontinuerligt (A) eller permanent (P) uppehållstillstånd eller EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta (P-EU) enligt utlänningslagen. Inte heller denna reglering kan tillämpas på de tredjelandsmedborgare som propositionen gäller. Enligt 2 § 1 mom. i lagen om studiestöd

beviljas studiestöd på de villkor som föreskrivs i lagen i form av 1) studiepenning, 2) bostadstillägg samt 3) statsborgen för studielån. En tredjelandsmedborgare som har beviljats uppehållstillstånd för studier enligt forskar- och studerandelagen beviljas inte studiestöd eller studiestödets bostadstillägg, vilket också är tillåtet enligt forskar- och studerandedirektivet.

Utkomststödet tryggar minst det som i 19 § i grundlagen avses med oundgänglig försörjning. Utkomststödet är ett ekonomiskt stöd inom socialvården som beviljas i sista hand enligt prövning. Enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) gäller rätten att få utkomststöd var och en som är i behov av stöd och inte kan få sin utkomst genom förvärvsarbete, verksamhet som företagare, med hjälp av andra förmåner som tryggar utkomsten, genom andra inkomster eller tillgångar, genom omvårdnad från en försörjningspliktig persons sida eller på något annat sätt. Alla andra tillgångar och förmåner har företräde framför utkomststödet. Utkomststöd beviljas på förhand och i regel för en månad i taget. Varje gång en person ansöker om stöd bedöms rätten till stödet separat. Utkomststödet indelas i det grundläggande utkomststöd som beviljas av FPA och det kompletterande och förebyggande utkomststöd som beviljas av välfärdsområdena och Helsingfors stad. Lagen om utkomststöd tillämpas på personer som vistas stadigvarande i landet. Även personer som vistas tillfälligt i landet måste garanteras oundgänglig försörjning och omvårdnad, om de behöver stöd och saknar andra stödformer.

Enligt 27 § 1 mom. i lagen om utkomststöd: ”Utkomststöd beviljas en sökande eller familj som vistas stadigvarande i Finland. Vistelsens faktiska karaktär ska utredas individuellt för varje sökande.” Riksdagen godkände i december 2025 (RSv 173/2025 rd, RP 116/2025 rd) en ändring av 1 mom. som följer: ”Utkomststöd beviljas en sökande eller familj som vistas stadigvarande i Finland. Vistelsens faktiska karaktär ska utredas individuellt för varje sökande. Om ett krav för vistelsen är att en myndig person har uppehållstillstånd, ska uppehållstillståndet vara i kraft. Kravet på uppehållstillstånd enligt denna lag uppfylls dock redan då tillståndsansökan gjorts anhängig, om uppehållstillstånd har sökts i Finland. Rätt till utkomststöd enligt detta moment föreligger inte, om personen har fått ett verkställbart beslut om avlägsnande ur landet.” Ändringen trädde i kraft den 1 februari 2026. Paragrafens 2 mom. har inte varit föremål för ändring och lyder: ”Var och en som vistas i landet har dock rätt att i brådskande situationer få stöd för att trygga nödvändig hjälp så att personens rätt till oundgänglig försörjning och omsorg inte äventyras.”

I förarbetena till lagen om utkomststöd finns en mer utförlig beskrivning av bedömningen av vistelsens karaktär i sådana fall där uppehållstillståndet för den som ansöker om grundläggande utkomststöd har innehållit ett försörjningsvillkor. Enligt specialmotiveringen till 27 § i regeringspropositionen: ”Villkoren för beviljande av utkomststöd ska inte bestämmas enbart utifrån uppehållstillstånd eller avsaknad av sådant, uppehållstillståndets slag eller grunden för rätten till vistelse, trots att bland annat dessa omständigheter kan beaktas vid bedömningen av sökandens vistelses faktiska karaktär. Om tryggad försörjning är en grund för att sökanden beviljats uppehållstillstånd enligt utlänningslagen (301/2004), innebär inte enbart detta att sökandens vistelse ska betraktas som annan än stadigvarande enligt lagen om utkomststöd.” (RP 127/2022 rd, s. 62)

Om en studerande vars uppehållstillstånd omfattar ett försörjningsvillkor ansöker om grundläggande utkomststöd, gör FPA således en individuell bedömning enligt 27 § 1 mom. av vistelsens faktiska karaktär. Vistelsen kan bedömas vara stadigvarande eller tillfällig med tanke på utkomststödet. Även om vistelsens karaktär bedöms vara tillfällig med tanke på utkomststödet, har personen med stöd av 27 § 2 mom. i lagen om utkomststöd rätt att i brådskande situationer få stöd för att trygga nödvändig hjälp så att personens rätt till oundgänglig försörjning och omsorg inte äventyras.

Enligt 39 § 3 mom. i utlänningslagen kan fortsatt uppehållstillstånd inte beviljas om personen mer än tillfälligt tyr sig till utkomststöd.

FPA ordnar och Studenternas hälsovårdsstiftelse (SHVS) producerar studerandehälsovården för högskolestuderande. Högskole- och yrkeshögskolestuderande har rätt till studerandehälsovård oavsett typen av uppehållstillstånd. Den hälsovårdsavgift de studerande betalar fastställs årligen och betalas varje termin till FPA. Andra avgifter, till exempel besöksavgifter, tas inte ut av högskolestuderande. Även studerande som omfattas av SHVS tjänster kan behöva anlita jourtjänster. Studerande får också anlita den övriga offentliga hälso- och sjukvården. Studerandehälsovården omfattar inte alla hälso- och sjukvårdssystemets tjänster. För att få övrig offentlig hälso- och sjukvård måste den studerande ha en hemkommun eller ett intyg över rätt till vård. De studerande anlitar inte särskilt ofta den offentliga hälso- och sjukvården.

2.4 Återkallelse av uppehållstillstånd som beviljats på grund av studier

I 12 § i forskar- och studerandelagen föreskrivs det å ena sidan som en absolut grund för återkallelse och beslut att inte förlänga ett tillstånd att en studerande som är tredjelandsmedborgare inte längre uppfyller villkoren i den paragrafen och å andra sidan som en grund enligt prövning att hans eller hennes försörjning inte är tryggad. I detta fall, när det är fråga om en studerande, avses med villkor de villkor som det föreskrivs om i 7 § (studerande som avses i direktivet) och 7 a § (nationellt uppehållstillstånd för studier), där det föreskrivs att försörjningen ska vara tryggad i enlighet med 39 § i utlänningslagen för uppehållstillståndets hela giltighetstid.

I 39 § i utlänningslagen föreskrivs det att ”för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas förutsätts det att utlänningsens försörjning är tryggad, om inte något annat föreskrivs i denna lag”, och att ”utlänningsens försörjning anses vara tryggad vid beviljande av första uppehållstillstånd om hans eller hennes vistelse i landet bekostas med inkomster från förvärvsarbete, verksamhet som företagare, pensioner, tillgångar eller andra källor som anses sedvanliga så att han eller hon inte kan antas bli beroende av utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) eller av någon annan därmed jämförbar ekonomisk förmån som tryggar hans eller hennes försörjning. Som sådan förmån anses inte socialskyddsförmåner som ersätter kostnader.”

Enligt artikel 7.1 e i forskar- och studerandedirektivet ska sökanden vad gäller inresa och vistelse för en tredjelandsmedborgare enligt detta direktiv styrka, genom sådana bevis som den berörda medlemsstaten begär, att tredjelandsmedborgaren under den planerade vistelsen kommer att ha tillräckliga medel för att bekosta sitt uppehälle utan att behöva ta medlemsstatens sociala biståndssystem i anspråk, och för att bekosta sin återresa. Bedömningen av huruvida det finns tillräckliga medel ska grundas på en individuell granskning av ärendet och beakta medel som kommer från till exempel ett bidrag, ett stipendium, ett giltigt anställningsavtal eller ett bindande anställningserbjudande eller ett finansiellt åtagande av en organisation för elevutbytesprogram, en värdenhet för praktikanter, en organisation för volontärprogram, en värdfamilj eller en organisation som förmedlar au pairer.

Enligt artikel 21.1 a ska medlemsstaterna återkalla eller, i tillämpliga fall, besluta att inte förlänga ett tillstånd om tredjelandsmedborgaren inte längre uppfyller de allmänna villkoren i artikel 7.

Även om direktivets bestämmelser i fråga om artikel 21.1 har formulerats i ovillkorlig form (*ska återkalla*), innebär det i det finländska förvaltningsförfarandet inte att man avviker från skyldigheten att höra eller avstår från att bedöma de erhållna utredningarna, med andra ord bedömer man fortfarande vilken betydelse utredningarna ska ges i varje enskilt fall.

Om en utlänning tyr sig till utkomststöd kan det vara ett bevis på att personens försörjning inte är tryggad på det sätt som föreskrivs i lagen. Med att ty sig till utkomststöd avses att utlänningen får eller har fått utkomststöd. Villkoren för beviljande av uppehållstillstånd uppfylls då inte längre. Återkallandet av uppehållstillstånd kan prövas, vilket innebär att utlänningen ska höras och därefter prövas det om villkoren för återkallande uppfylls. Med stöd av de gällande bestämmelserna förblir frågan om när en grund för återkallande föreligger delvis öppen, det vill säga vilken tröskeln är i fråga om att ty sig till utkomststöd, är det nolltolerans eller något annat. Med stöd av 39 § 3 mom. i den gällande utlänningslagen har det inte varit helt tydligt när man ska inleda en prövning där avslag på ansökan om förlängning av uppehållstillståndet övervägs och en förlängning således vägras.

2.5 Utlämnande av uppgifter om utkomststöd till Migrationsverket

Enligt lagen om utkomststöd är utkomststödet indelat i grundläggande utkomststöd (7 §), kompletterande utkomststöd (7 c §) och förebyggande utkomststöd (8 §). FPA beviljar grundläggande utkomststöd och välfärdsområdena och Helsingfors stads socialväsande beviljar kompletterande och förebyggande utkomststöd. I 18 a § föreskrivs det om FPA:s rätt till information och skyldighet att lämna ut uppgifter i förhållande till välfärdsområdet och i 18 b § om uppgifter som välfärdsområdet lämnar ut till FPA på eget initiativ.

Migrationsverkets rätt att få uppgifter av FPA, välfärdsområdena och Helsingfors stad grundar sig på 11 § 1 mom. 1 punkten och 13 § 4 mom. 4 punkten i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020).

I nuläget utför Migrationsverket på eget initiativ automatiserade sökningar och kontroller i FPA:s system avseende utbetalda av förmåner. Sådana automatiserade åtgärder utförs både i samband med ansökningar om fortsatt uppehållstillstånd och inom den regelbundna efterhandskontrollen.

FPA har inte rätt att på eget initiativ underrätta Migrationsverket om situationer där en studerande som är tredjelandsmedborgare har tytt sig till grundläggande utkomststöd. Rätten att lämna uppgifter om beviljat grundläggande utkomststöd uppkommer endast när Migrationsverket begär uppgifter. Således kan det hända att en persons uppehållstillstånd och villkoren för uppehållstillståndet inte uppkommer som ärende eller granskas förrän i ett mycket senare skede, till exempel när ett fortsatt uppehållstillstånd prövas. Av det totala antalet beslut om beviljande av utkomststöd gäller cirka 97–98 procent grundläggande utkomststöd. Således är FPA, som ansvarar för det grundläggande utkomststödet, en betydligt viktigare myndighet sett till helheten än välfärdsområdena och Helsingfors stad.

Migrationsverket har börjat följa upp uppehållstillstånd för studier under sista kvartalet 2023. Den automatiserade uppföljningen är regelbaserad på samma sätt som automatiserat beslutsstöd. I uppföljningen görs automatiserade kontroller av register i ansökningskategorier som fastställts automatiserat på förhand. Därefter kontrolleras resultaten automatiserat mot reglerna, varefter en uppgift uppkommer när de överenskomna gränsvärdena uppnås och ärendet hänvisas vid behov för manuell behandling. Uppgifterna från kontrollen i FPA:s register utnyttjas vid uppföljningen. Vid uppföljningen granskas uppgifterna om utkomststöd. Om den studerande har ansökt om utkomststöd, uppkommer automatiskt en uppgift som hänvisar ärendet för manuell granskning av en tjänsteman för att utreda om den studerande har tytt sig till utkomststöd. Om det vid en manuell granskning verkar som om det inte längre finns förutsättningar för uppehållstillstånd, det vill säga försörjningen i detta fall inte längre är tryggad, ska man överväga att återkalla uppehållstillståndet. Innan beslutet fattas ges kunden

alltid tillfälle att bli hörd. Om det beslutas att uppehållstillståndet ska återkallas, fattas samtidigt beslut om att kunden ska utvisas.

Enligt Migrationsverket kontrolleras det under giltighetstiden för uppehållstillståndet för studier som en del av den automatiserade uppföljningen hos FPA om den studerande har ansökt om grundläggande utkomststöd. Kontrollen i FPA:s register inom den automatiserade uppföljningen görs via gränssnittet Kelmus som enskilda förfrågningar.

Under uppföljningen har registerkontroller gjorts i tillståndsärenden som gällt sammanlagt 37 143 studerande, och 81 procent av ärendena har gått igenom granskningen utan att någon avisering skapats. För sammanlagt 7 procent av alla ärenden (2 450 ärenden) har det inletts en prövning av återkallande. Under den automatiserade uppföljningen har det före utgången av 2025 fattats 1 198 beslut om återkallande av uppehållstillstånd, medan det under hela 2024 fattades 471 beslut, det vill säga 49 procent av de ärenden som öppnats för prövning av återkallelse av uppehållstillstånd för studier har lett till att uppehållstillståndet återkallats. En del av de ärenden som gäller återkallelse har vid kontrolltidpunkten varit öppna eller så har man beslutat att inte återkalla uppehållstillståndet. När det gäller beslut om återkallande är den vanligaste orsaken till återkallandet ”studerar inte”. Denna grund omfattar många olika situationer. Till exempel de fall där en person inte längre har en studieplats, aldrig har anlänt till Finland eller inte längre befinner sig i Finland eller nu har någon annan grund för sin vistelse ingår alla i denna kategori. Det finns ingen närmare specifikation av innehållet i beslutsgrunderna tillgänglig i aktuell statistik. De aviseringar som gäller utkomst (333 ärenden) eller straffregisteruppgifter (10 ärenden) har varit relativt få. Det återkallas knappt alls några tillstånd på basis av att studerande ansökt om och beviljats utkomststöd. De studerande är sannolikt medvetna om att det att man tyr sig till utkomststöd kan leda till att tillståndet återkallas. Utkomstrelaterade problem kan dock indirekt synas i statistiken till exempel i och med att studierna inte framskrider eller att man övergår till att arbeta.³

Enligt uppgifter från FPA finns det några fall, men inte statistiska uppgifter, där de medel som uppgetts som försörjningsvillkor i ansökan om uppehållstillstånd avsiktligt ”förstörs” efter att uppehållstillstånd beviljats. En sådan situation föreligger till exempel när den sökande uppger att han eller hon har lånat pengar för att få uppehållstillstånd och efter att ha fått uppehållstillstånd betalar tillbaka lånet, varefter den studerande inte längre har råd att försörja sig själv. Det kan också finnas fall där den studerande först kommer till landet och den övriga familjen efteråt, och familjen inte har inkomster eller tillgångar. Då bedöms karaktären av varje familjemedlems vistelse separat vid FPA. Vanligen börjar familjemedlemmarna omfattas av försäkring på basis av stadigvarande boende, medan den studerandes rätt till förmåner är förenad med begränsningar. Enligt FPA har det också förekommit vissa fall där sökanden redan har använt sina egna medel eller använt dem för annat än eget uppehälle.

Migrationsverket ska även i fortsättningen få uppgifter om utkomststöd ur FPA:s system på det sätt som beskrivs ovan. Propositionen medför inga skyldigheter för läroanstalterna eller andra aktörer att på eget initiativ eller annars meddela att den studerande eller dennes familj tyr sig till utkomststöd.

³ Migrationsverkets statistik och [Utredning om sårbarheter i lagstiftningen som gäller uppehållstillstånd för arbete eller för studier: Arbetsgruppens slutrapport, Arbets- och näringsministeriets publikationer 2025:37](#) (på finska).

2.6 Definition av läroanstalt

Ordalydelsen i 4 § 6 a punkten i den gällande forskar- och studerandelagen utesluter från definitionen sådana läroanstalter som övervakas eller finansieras av en myndighet som hör till ett annat ministeriums än undervisnings- och kulturministeriets ansvarsområde. Sådana läroanstalter är till exempel läroanstalter som ger utbildning inom brottspåföljdssektorn, räddningsbranschen och luftfartsbranschen. Med tanke på tillämpningen av lagen är det ändamålsenligt att uppehållstillstånd för studerande kan beviljas också för studier vid dessa läroanstalter under de förutsättningar som anges i 7 a §.

3 Förslagen och deras konsekvenser

3.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det bli tydligare än för närvarande att om en studerande från tredjeländ tyrt sig till utkomststöd ska det leda till prövning av återkallande av uppehållstillståndet eller till avslag på ansökan om nytt uppehållstillstånd. Det villkor om tillräcklig försörjning som ställs för att studerande ska beviljas uppehållstillstånd ska övervakas mer regelbundet och oftare än för närvarande, med hjälp av automatisk efterhandskontroll där man tar reda på om studerande har beviljats utkomststöd. Studerande ska inte lyfta utkomststöd utan klara sig med egna inkomster eller tillgångar. I forskar- och studerandelagen föreslås därför ett försörjningsvillkor för studerande som avviker från den försörjningsförutsättning som föreskrivs i utlänningslagen. Lagen föreslås dock föreskriva att barnets bästa ska beaktas, en helhetsbedömning göras och proportionalitetsprincipen iaktas när man granskar orsakerna varför utkomststöd har lyfts.

3.2 De huvudsakliga konsekvenserna

3.2.1 Allmänt

Förslaget i propositionen är att om en studerande som är tredjelandsmedborgare tyrt sig till utkomststöd under sin vistelse i Finland, ska i regel den studerandes uppehållstillstånd återkallas eller nytt uppehållstillstånd, det vill säga fortsatt uppehållstillstånd, vägras.

Den efterhandskontroll som Migrationsverket utför har på drygt ett år gett upphov till 333 aviseringar om att utkomststöd lyfts, då granskningen omfattat 37 143 uppehållstillstånd för studier. Kontroller i olika register är en del av Migrationsverkets efterhandskontroll av uppehållstillstånd. I sig tillför de föreslagna bestämmelserna inget nytt till denna situation, eftersom verket hittills har fått och även framöver får reda på vilka studerande som lyfter utkomststöd. Principen är att erhållt utkomststöd medför att uppehållstillståndet återkallas eller inte förlängs, såvida en bedömning med hänsyn till barnets bästa, helhetsbedömning eller proportionalitetsprincipen inte föranleder annat. Mot bakgrund av den föregripande effekt som efterhandskontrollen har kommer även den föreslagna regleringen att inverka föregripande. Det kan med andra ord antas att utkomststöd inte kommer att lyftas när man vet att det kan påverka rätten att uppehålla sig i landet.

3.2.2 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen bedöms inte ha några betydande direkta konsekvenser för den offentliga ekonomin, sysselsättningen eller näringslivet. Propositionen har inga konsekvenser för statsbudgeten. Med beaktande av antalet fall där studerande hittills har tytt sig till utkomststöd (333 ärenden av totalt över 37 000) är konsekvenserna inte heller betydande i fråga om det totala beloppet av beviljat utkomststöd.

3.2.3 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Propositionen har konsekvenser i synnerhet för Migrationsverkets verksamhet. Konsekvenserna är dock inte omfattande, eftersom verket redan utövar efterhandskontroll över uppehållstillstånden för studier. Den efterhandskontroll av uppehållstillstånd som Migrationsverket utövar omfattar hela den övervakningsprocess som följer efter beviljandet av ett sådant tillstånd – från inhämtande av aviseringar till återkallande av uppehållstillståndet och ett eventuellt beslut om avlägsnande ur landet. Syftet med efterhandskontrollen är att säkerställa ett trovärdigt och legitimt system av uppehållstillstånd genom aktivt ingripande i missbruk som uppdagas efter att tillstånd beviljats och genom att den information som efterhandskontrollen ger används för att förbättra tillståndsprocesserna och uppdatera handläggningsmodellen och den riskbild som denna bygger på.

Migrationsverket utövar efterhandskontroll av uppehållstillstånd utifrån aviseringar som skickas internt inom verket eller som kommer från andra myndigheter, privatpersoner, läroanstalter eller arbetsgivare. Migrationsverket utför även efterhandskontroll som är inriktad enligt ett visst tema eller fenomen, och idag utför verket dessutom automatiserade efterhandskontroller. Jämfört med tidigare ger de automatiserade efterhandskontrollerna en mycket bredare lägesbild över beviljade tillstånd enligt kategori. I fråga om uppehållstillstånd för studier inleddes de hösten 2023. Vid automatiserad efterhandskontroll görs automatiserade kontroller i olika myndighetsregister i ett antal på förhand bestämda uppehållstillståndsärenden. För ändamålet framtagna automatiseringsregler tolkar sedan resultaten av registerkontrollerna. När de gränsvärden som Migrationsverket angivit i förväg överskrids, skapas en avisering i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden (Uma). Detta gäller till exempel om en studerande inom en viss tidsperiod inte har avlagt det antal studiepoäng som krävs. Aviseringen kontrolleras av en tjänsteman vid Migrationsverket som bedömer om det finns skäl att inleda en prövning av återkallande av uppehållstillstånd. Den automatiserade efterhandskontrollen har gjort det möjligt att avsevärt öka antalet tillstånd som kontrolleras, tack vare att manuella registerkontroller har ersatts av maskinella.

Migrationsverket har bedömt att efterhandskontroller vid behov kan göras oftare än för närvarande till stöd för de föreslagna lagändringarna, så att verket tillräckligt snabbt blir varse om att utkomststöd lyfts.

Vid Migrationsverket kan de ändringar som föreslås ha konsekvenser i form av manuellt arbete när tillstånd ska återkallas eller ansökningar om förlängning avslås. Antalet uppdagade fall där en studerande har lyft utkomststöd kan dock inte antas öka i någon betydande grad, eftersom bestämmelserna förväntas ha en föregripande inverkan som avskräcker från att ansöka om sådant stöd.

Propositionen har inga konsekvenser för FPA:s verksamhet.

3.2.4 Övriga samhällliga konsekvenser

3.2.4.1 Konsekvenser för individen

I den gällande forskar- och studerandelagen krävs det för beviljande av uppehållstillstånd på grund av studier att studerande som är tredjelandsmedborgare uppfyller villkoren för beviljande av uppehållstillstånd. Som försörjningsvillkor krävs det att den studerande lägger fram utredning om tillräcklig försörjning för det första året. Den studerande ska dock själv kunna trygga sin försörjning under uppehållstillståndets hela giltighetstid. Kravet på egna och tillräckliga medel understryks i den föreslagna regleringen, eftersom även ringaste belopp av

erhållet utkomststöd leder till en prövning av återkallelse av uppehållstillståndet eller avslag på förlängning av tillståndet. Oberoende av denna proposition är studerande, tillsammans med alla som ansöker om uppehållstillstånd på andra grunder, föremål för Migrationsverkets efterhandskontroll. På området invandring har man för att väga upp de smidigare och snabbare tillståndsförfarandena övergått till automatiserad efterhandskontroll av uppehållstillstånd, vilket innebär en betydligt mer omfattande efterhandskontroll än tidigare.

För studerande som kommer till Finland i syfte att studera medför propositionen att de när de ansöker om uppehållstillstånd är medvetna om att de faktiskt ska ha egna och tillräckliga medel för att kunna försörja sig. Propositionen gör det klart att det inte nödvändigtvis är förenligt med villkoren för uppehållstillstånd för studier att lyfta utkomststöd. En indirekt konsekvens av propositionen kan också vara att studerande låter bli att ansöka om utkomststöd även om de har ett särskilt behov av det. Vid prövning av uppehållstillstånd ska dock barnets bästa beaktas, en helhetsbedömning göras och proportionalitetsprincipen iakttas.

3.2.4.2 Konsekvenser för jämställdheten mellan könen

De föreslagna bestämmelserna är könsneutrala och har ingen direkt inverkan på människors ställning enligt kön eller på jämställdheten mellan könen.

3.2.4.3 Konsekvenser för skyddet av familjelivet och barnets bästa

I fråga om uppehållstillstånd på grund av studier medför propositionen en övergång till ett system där man framöver, i enlighet med regeringsprogrammet, återkallar tillståndet om personen lyfter finländskt utkomststöd, såvida inte utkomststödet är nödvändigt. Vilka som lyfter utkomststöd övervakas genom att ansökningar om utkomststöd kontrolleras i FPA:s register. Studerande som kommer till Finland för att studera har oftare än tidigare familjemedlemmar med sig, eller så följer dessa efter senare. Regleringen kan ha indirekta konsekvenser för sådana familjemedlemmar om den studerandes – anknytningspersonens – uppehållstillstånd återkallas eller inte förlängs.

Syftet med bestämmelserna är att studerande ska försörja sig med egna medel utan att behöva ty sig till utkomststöd. I 3 § 2 mom. i lagen om utkomststöd fastställs att då utkomststöd beviljas betraktas alla familjemedlemmar som mottagare av utkomststödet räknat från den dag stödet utbetalas. Av detta följer att om en familjemedlem ansöker om utkomststöd beaktas alla familjemedlemmars situation, vilket i sin tur innebär att alla familjemedlemmar betraktas som sökande av utkomststöd och, om hushållet beviljas utkomststöd, som personer som tyr sig till utkomststöd enligt denna proposition. Bestämmelserna i propositionen har direkta konsekvenser för studerande, men kan indirekt också ha konsekvenser för familjemedlemmar till studerande.

Om en studerandes uppehållstillstånd återkallas eller nytt uppehållstillstånd vägras, påverkar denna ändring i den studerandes omständigheter även den studerandes familjemedlemmar, eftersom deras tillstånd grundar sig på den studerandes uppehållstillstånd. I en sådan situation är det således möjligt att också familjemedlemmarnas uppehållstillstånd återkallas. I en situation där utkomststödet ansöks som ett nödvändigt stöd i sista hand, när det finns grunder för det i enlighet med föreslagna 12 § 4 mom., är det dock möjligt att uppehållstillstånden inte återkallas.

Att återkalla tillståndet och avlägsna personen ur landet är en process för sig som vanligtvis tar flera månader. Processen ska inledas, arbetstagaren och dennes familjemedlemmar ska höras och beslut ska fattas och delges. Därefter kan ändring sökas i beslutet, varvid besvären behandlas i förvaltningsdomstol. Att återkalla ett uppehållstillstånd är en åtgärd som hänför sig till uppehållstillståndet och omfattar en utredning av huruvida villkor för beviljande av

uppehållstillstånd föreligger. Att avlägsna en person ur landet innebär en mer omfattande prövning, i vilken i princip alla föreliggande omständigheter beaktas i beslutsfattandet. Ett beslut om avlägsnande ur landet bygger på en helhetsbedömning, vilket framgår av 146 § 1 mom. i utlänningslagen. I bestämmelsen föreskrivs det bland annat att särskilt avseende ska fästas vid barnets bästa och skyddet för familjelivet vid bedömningen. Övriga omständigheter som ska beaktas vid bedömningen är åtminstone hur länge och i vilket syfte utlänningen har vistats i landet samt typen av uppehållstillstånd som utlänningen beviljats, utlänningsens band till Finland samt utlänningsens familjemässiga, kulturella och sociala anknytning till hemlandet.

Den föreslagna regleringen utgör ingen större principiell förändring för studerande i det avseendet att förutsättningarna för fortsatt vistelse också i nuläget påverkas negativt om den studerande tyr sig till utkomststöd. Genom tydligare reglering och automatiserad efterhandskontroll blir dock konsekvenserna mer systematiska. Frågan kan dock få större betydelse i synnerhet efter det att fullt kostnadstäckande läsårsavgifter börjar tas ut för utbildning som leder till högskoleexamen och för utbildning på andra stadiet. Dessa regler, som gäller studier som inleds den 1 augusti 2026 och senare, innebär en större ekonomisk börda för studerande under deras vistelse i landet.

Till följd av regleringen får särskilt barnets bästa ännu större betydelse, om följden är att barnet ska lämna landet eller avlägsnas ur landet. För studerande med familj kan propositionen medföra osäkerhet. Propositionen kan dock också ha som konsekvens att familjer före en eventuell flytt överväger vilka faktiska förutsättningar de har att försörja sig i landet. Propositionen kan ha konsekvenser till exempel med avseende på småbarnspedagogik, skolgång och familjens framtidsplaner. När det gäller barnens skolgång beror konsekvenserna också på när under skolåret en eventuell process infaller. Plötsliga förändringar i barnens sociala nätverk och omvärld och en familj som lever i osäkerhet är inte en lösning som är förenlig med barnets bästa. Varje barn har rätt att utvecklas och lära sig samt rätt till trygga relationer med både kamrater i liknande ställning och sina närstående människor. Konsekvenserna för barnet kan variera beroende på barnets ålder.

Den grundlagsfästa rätten till försörjning omfattar studerande och deras familjer. Orsaken till att utkomststöd lyfts som ett nödvändigt stöd i sista hand kan till exempel vara ett barns eller en förälders sjukdom, om vården av sjukdomen har medfört överraskande kostnader. Om man i en sådan situation låter bli att ansöka om utkomststöd och vården av sjukdomen äventyras, påverkas tillgodoseendet av de i grundlagen tryggade rättigheterna på ett klart sätt. Även andra skäl att ty sig till utkomststöd kan vara godtagbara. Dessa beskrivs närmare i specialmotiveringen till 12 § 4 mom. En helhetsbedömning ska således omfatta och beakta att när utkomststöd ansöks är de bakomliggande skälen och ändamålen för stödet mycket mångfacetterade och kan variera väldigt mycket.

Mot bakgrund av de ovannämnda kraven på att beakta barnets bästa, göra en helhetsbedömning och iaktta proportionalitetsprincipen ska således varje fall avgöras enskilt, och följden är inte nödvändigtvis alltid, och i synnerhet inte automatiskt, att utlänningen och dennes familj avlägsnas ur landet. Varken bestämmelserna eller omständigheterna medför emellertid att den studerande och dennes familjemedlemmar i alla tänkbara fall har en subjektiv rätt till fortsatt vistelse i landet.

3.2.4.4 Konsekvenser med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

Flera grundläggande fri- och rättigheter är av betydelse vid bedömning av bestämmelser som gäller invandring. Med avseende på denna proposition är relevanta bestämmelser i synnerhet 6

§ i grundlagen, som tryggar rätten till likabehandling inför lagen, och 19 §, som innehåller en subjektiv rätt för alla till oundgänglig försörjning och omsorg, en rätt för var och en att genom lag få sin grundläggande försörjning tryggad i de sociala risksituationer som avses i bestämmelsen samt en skyldighet för det allmänna att tillförsäkra var och en en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster enligt vad som närmare bestäms genom lag samt att stödja dem som ansvarar för omsorgen om barn så att de har möjligheter att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt. I paragrafen åläggs det allmänna dessutom att främja vars och ens rätt till bostad.

Vidare har var och en som grundläggande fri- och rättighet rätt till personlig frihet, integritet och trygghet (7 §) och till skydd för privatlivet (10 §). Enligt 9 § 4 mom. i grundlagen regleras rätten för utlänningar att resa in i Finland och att vistas i landet genom lag. En utlänning får inte utvisas, utlämnas eller återsändas, om han eller hon till följd härav riskerar dödsstraff, tortyr eller någon annan behandling som kränker människovärdet. Grundlagens 16 § innehåller bestämmelser om kulturella rättigheter och 18 § om näringsfrihet och rätt till arbete. Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska den prövningsrätt som myndigheter utövar vara tillräckligt tydligt grundad på lag.

I propositionen föreslås bestämmelser som befäster principen om att studerande som är tredjelandsmedborgare ska kunna försörja sig med egna medel så att man kan anta att de inte kommer att ty sig till utkomststöd. Dessutom föreslås det att följden av att en studerande tyr sig till utkomststöd ska förtydligas, så att grundregeln är att uppehållstillståndet återkallas eller inte förlängs. Samtidigt omfattar dock propositionen bestämmelser om beaktande av barnets bästa, helhetsbedömning och iakttagande av proportionalitetsprincipen i fall där den studerande eller dennes familj har tytt sig till utkomststöd. Detta innebär att det i vissa situationer, genom vilka särskilt ovannämnda bestämmelser i grundlagen beaktas, inte ska anses klandervärdt att en studerande och dennes familj tyr sig till utkomststöd.

Sett ur de studerandes synvinkel förbättras deras rättsliga ställning av att regleringen av försörjningsvillkoret blir mer exakt och noggrant avgränsad och besluten mer förutsägbara. Genom att tredjelandsmedborgare blir medvetna om vilken inställningen är i fråga om att lyfta utkomststöd, minskar regleringen antalet fall där utkomststöd lyfts. Propositionen ändrar inte på det rådande läget enligt vilket en studerande ska uppfylla villkoren för beviljande av uppehållstillstånd under uppehållstillståndets hela giltighetstid och själv ha tillräckliga medel för sin försörjning.

Sett till de grundläggande och mänskliga rättigheterna är skyddet för familjelivet och barnets bästa de väsentligaste aspekterna att beakta i bestämmelserna om återkallande av uppehållstillstånd och avslag på ansökan om förlängning av sådana tillstånd. Skyddet för familjelivet tryggas inte uttryckligen i Finlands grundlag, men det har ansetts höra till skyddet för privatlivet (10 §). Avsikten med propositionen är inte att ändra de bedömningsmekanismer som hänför sig till bestämmelserna om skydd för familjelivet eller barnets bästa.

3.2.4.5 Konsekvenser för säkerheten och bekämpningen av brott

Genom förslaget främjas de mål i regeringsprogrammet som gäller stärkande av den inre säkerheten i samhället och den nationella säkerheten, genom den effektiva efterhandskontroll som utövas över uppehållstillstånd som beviljats studerande. I den kan fall av lyft utkomststöd uppstå också andra grunder på vilka uppehållstillstånd kan återkallas eller nya tillstånd vägras. Polisstyrelsen anser att lagändringen har endast ringa konsekvenser för polisens verksamhet.

3.2.4.6 Åland

Enligt 27 § 2 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om rätt att vistas i landet. Enligt 18 § 13 punkten har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om socialvård. Beslut om utkomststöd omfattas således av landskapets behörighet. När det gäller på Åland bosatta studerande som är tredjelandsmedborgare och deras familjemedlemmar kan inte Migrationsverket ur FPA:s system Kelmu få upplysningar om lyft utkomststöd via samma efterhandskontrollmetod som används i fråga om andra studerande och deras familjemedlemmar. Migrationsverket utövar därför manuell tillsyn i Uma i fråga om dem som bor på Åland. På Åland finns en yrkeshögskola och två läroanstalter på andra stadiet. Antalet studerande från tredjeländer vid dessa läroverk är förmodligen lågt. Konsekvenserna för Åland förväntas således bli ringa.

3.2.4.7 Övergripande konsekvenser

I fråga om studerandes uppehållstillstånd och rättsliga ställning har flera ändringar införts och fler ändringar är på kommande. Bestämmelser om fullt kostnadstäckande terminsavgifter finns redan och de träder i kraft den 1 augusti 2026. Enligt reglering som trädde i kraft den 1 augusti 2025 ska en ansökningsavgift på 100 euro betalas till läroanstalten.

Parallellt med denna proposition bereds även andra ändringar i de bestämmelser i forskar- och studerandelagen som gäller uppehållstillstånd för studier och för familjemedlemmar till studerande (TEM004:00/2026). Den mest betydande konsekvensen med avseende på denna proposition är den väntetid på ett år som föreslås för ansökan om uppehållstillstånd för en studerandes familjemedlem. Den medför att en studerande och dennes familjemedlemmar inte längre kan ansöka om uppehållstillstånd samtidigt. Till att börja med avses den process där uppehållstillstånd ansöks och beslut fattas fokusera enbart på den studerandes ansökan och den därtill hörande utredningen om tryggad försörjning. Enligt förslaget kan en ansökan om uppehållstillstånd lämnad av en eventuell familjemedlem till den studerande inte bli anhängig förrän efter väntetiden, varvid den studerande kan ha hunnit skaffa arbete och få ett finländskt bankkonto, vilket gör det enklare och säkrare att bedöma försörjningen. Framför allt har den studerande då en bättre uppfattning om vad det kostar att leva i Finland och vilka möjligheter till sysselsättning och andra inkomstmöjligheter som finns, det vill säga en verklig möjlighet att bedöma vilka förutsättningar familjen som helhet har att försörja sig själva i Finland. Väntetiden kan också ha den effekten att det blir mindre sannolikt att man behöver ty sig till utkomststöd, eftersom den studerandes familj i det inledande skedet ännu inte bor i Finland.

En annan central ändring är att bestämmelserna i utlänningslagen, i synnerhet bestämmelserna om avslag på ansökan om uppehållstillstånd, avses gälla även andra än sådana studerande och familjemedlemmar till studerande som avses i forskar- och studerandedirektivet. Förslaget medför en effektivare möjlighet att beakta barnets bästa i synnerhet i fråga om minderåriga sökande utan vårdnadshavare som ansöker om uppehållstillstånd på grund av studier.

Att attrahera internationella talanger till Finland och att de ska etablera sig i landet är ett väsentligt nationellt mål. Lagändringen kan komma att ha en negativ inverkan på Finlands attraktivitet inom utbildnings- och forskningsfältet, på tillgången på kompetent arbetskraft och på arbetsmarknaden. Därför är det viktigt att man över de kommande åren följer konsekvenserna av regleringen i detta avseende.

4 Mål

Syftet med propositionen är att säkerställa att studerande från tredjeland kan försörja sig själva under hela den tid studierna varar. Antalet internationella studerande och familjemedlemmar till sådana som vistas i Finland har ökat på senaste tid. Syftet med propositionen är att studerande som är tredjelandsmedborgare inte ska ty sig till utkomststöd under sin vistelse i landet, utan att de och deras familjer ska klara sig med egna medel. Att lyfta utkomststöd ska i regel inte vara tillåtet enligt propositionen. Övervakningen av huruvida utkomststöd lyfts ska vara noggrannare än för närvarande. Då kan sådana som missbrukar stödet, till exempel en studerande som i samband med ansökan om uppehållstillstånd uppgett en försörjningskälla men senare avsiktligt tillintetgjort den själv i syfte att kunna ansöka om utkomststöd, få sitt uppehållstillstånd återkallat och avlägsnas ur landet. Enligt förslaget ska dock alltid barnets bästa beaktas, en helhetsbedömning göras och proportionalitetsprincipen iakttas i de beslut som fattas.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Enligt regeringsprogrammet åläggs FPA en skyldighet att både på begäran och på eget initiativ lämna uppgifter om studerande som lyfter utkomststöd i Finland till Migrationsverket, med beaktande av dataskyddslagstiftningen. Möjligheterna att utnyttja andra myndigheters registeruppgifter för efterhandskontroll utreds.

Ur systemet Kelmu som FPA administrerar får Migrationsverket för närvarande uppgifter som gäller grundläggande utkomststöd. Bestämmelser om rätten till information finns i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen, och ett gränssnitt för dataöverföring har byggts mellan systemen Uma (som Migrationsverket administrerar) och Kelmu.

Migrationsverket har tagit reda på att den dataöverföring från FPA till Migrationsverket som avses i regeringsprogrammet kräver att ett nytt gränssnitt för dataöverföring byggs. FPA avses sända "aviseringar" via gränssnittet till Migrationsverket om sådana studerande som har ett uppehållstillstånd för studier. Detta förutsätter en mer omfattande systemutveckling. Om det behövs ett eget gränssnitt som automatiskt sänder information till Migrationsverket blir det fråga om ett alldeles nytt gränssnitt. Om ett sådant tas fram, förutsätter det dessutom att FPA kan identifiera de personer som får utkomststöd och som Migrationsverket behöver uppgifter om, det vill säga personer som vistas i Finland med uppehållstillstånd för studier. På ett övergripande plan blir det även med tanke på dataskyddet problematiskt att sända uppgifter på det sätt som avses. Syftet att FPA bland sina kunder ska kunna identifiera vilka som vistas med uppehållstillstånd för studier förutsätter dessutom att det är FPA som tar fram systemet. Tanken om ett gränssnitt där Uma automatiskt skapar aviseringar för FPA och eventuella andra aktörer medför ett systemutvecklingstryck för Migrationsverket och en belastning på Uma, i synnerhet om aktörerna är flera. Önskemål om sådana gränssnitt har uttryckts från olika håll, senast från högskolorna inom ramen för det lagprojekt som gäller terminsavgifter. För närvarande får FPA uppgifter om uppehållstillstånd efter att besluten har godkänts, utom i situationer där personen inte har en personbeteckning vid tidpunkten för godkännandet. Hos Migrationsverket påtalas som en utmaning det att personbeteckningar genast ska kunna registreras i Uma när de finns tillgängliga. Migrationsverket har inga exakta uppgifter om hur senare tillstånd eller återkallade tillstånd uppdateras i de uppgifter som syns för FPA eller om hur FPA behandlar eller registrerar erhållna uppgifter om uppehållstillstånd.

Om det förutsätts att FPA ska lämna uppgifter till Migrationsverket på eget initiativ, måste ett nytt gränssnitt byggas upp och bestämmelserna om lämnande av uppgifter i lagen om

utkomststöd ses över. Om en sådan ändring genomförs, beräknas kostnaden för byggandet av gränssnittet enligt en preliminär utredning uppgå till cirka 500 000 euro för Migrationsverkets del, utökat med årliga underhållskostnader på tiotusentals euro, och på 125 000–150 500 euro för FPA:s del, utökat med årliga underhållskostnader om vilka det tills vidare inte har presenterats någon beräkning. Kostnaderna kan anses vara höga med tanke på att funktionen endast gäller studerande och att aviseringstrafiken bedöms bli så liten.

För närvarande är det Migrationsverket som utövar den efterhandskontroll som gäller studerande. Verket utövar liknande efterhandskontroll också i fråga om andra tillstånd och är i färd med att utöka den. När de systemkörningar som krävs för efterhandskontroll organiseras är det därför viktigt att undvika en sådan överbelastning att det blir ineffektivt att skapa och behandla aviseringar. Med aviseringar avses ärenden som kommer in i arbetskön på basis av körningarna och som kräver närmare manuell utredning samt eventuellt att en process för återkallande av tillstånd inleds. I fråga om studerande har efterhandskontroll utövats från och med sista kvartalet av 2023. Från och med detta datum har totalt 333 aviseringar som gäller studerande som lyft utkomststöd uppkommit, av de över 37 000 uppehållstillstånd som kontrollen har omfattat. Det är fråga om hur ofta sådana resurskrävande kontroller bör göras så att frekvensen för efterhandskontrollen inte blir för stor jämfört mot det låga antalet aviseringar som den ger, utan att kontrollen är effektiv och fungerar som budskap till studerande att lyftandet av utkomststöd övervakas. Det är också fråga om huruvida det är motiverat att allokera resurser för sådan systemutveckling som endast gäller studerande, när antalet uppkommande aviseringar är så litet och man med hjälp av efterhandskontroll även framöver kan få fram sådana aviseringar och undersöka dem effektivt och i realtid. Om syftet är en effektiv efterhandskontroll är det motiverat att det gränssnitt som krävs för utlämnande av uppgifter byggs upp och de lagändringar som behövs genomförs som ett led i ett annat lagprojekt, så att utlämnandet av uppgifter från FPA omfattar alla grunder för uppehållstillstånd och inte bara uppehållstillstånd för studier.

I propositionen föreslås ingen skyldighet för FPA att på eget initiativ lämna ut uppgifter om att en studerande har tytt sig till utkomststöd, utan sådana fall ska utredas genom den efterhandskontroll som Migrationsverket utövar. Efterhandskontrollen tas inte in i lag, eftersom det är en fråga som gäller Migrationsverkets organisering av den egna verksamheten och syftet att göra den så effektiv som möjligt. Efterhandskontrollen ska dock följas upp bland annat i Migrationsverkets resultatavtal och i därmed sammanhängande uppföljningsdiskussioner.

5.2 Handlingsmodeller som planeras eller används i andra medlemsstater

Estland

I Estland är påvisad tillräcklig försörjning ett villkor för att en person ska kunna ansöka om uppehållstillstånd på grund av studier. Vad som utgör en tillräcklig försörjning har bestämts till ett belopp som motsvarar den årligen fastställda nationella inkomstgränsen per månad multiplicerad med fyra. Den nuvarande inkomstgränsen är 200 euro i månaden. Sökande ska således visa att de har inkomster på minst 800 euro i månaden, vilket motsvarar den inkomstnivå som Migrationsverket i Finland kräver.

Enligt utlänningslagen kan ett uppehållstillstånd återkallas om den sökande inte längre uppfyller villkoren för beviljande av uppehållstillstånd, det vill säga också i fall där den sökande inte längre uppfyller det lagstadgade försörjningsvillkoret. Enbart erhållande av sociala förmåner eller studiepenning utgör dock inte grunder för återkallande av tillstånd. I praktiken har en del utländska studerande ansökt om behovsprövad studiepenning, även om de i sin ansökan om

uppehållstillstånd ålades att påvisa tillräcklig försörjning och att ha försörjningen i ordning under uppehållstillståndets hela giltighetstid. År 2018 fick cirka 20 procent av utländska studerande behovsprövad studiepenning. Lagen ändrades 2022, eftersom utländska studerande förutsätts ha tillräcklig försörjning för att få uppehållstillstånd och för att de inte ska belasta Estlands socialskyddssystem. Till lagen fogades en bestämmelse enligt vilken innehavare av tillfälligt uppehållstillstånd på grund av studier inte har rätt till behovsprövad studiepenning. Därmed kan sådana personer inte längre få behovsprövad studiepenning. Bestämmelserna motsvarar den reglering som gäller i Finland, eftersom en utlänning som beviljats uppehållstillstånd på grund av studier inte beviljas studiestöd här.

I Estland utesluts inte studerande som beviljas tillfälligt uppehållstillstånd från rätten till socialbidrag. De kan med andra ord ansöka om sociala förmåner. En förutsättning är dock att uppehållstillståndet är i kraft och att försörjningsvillkoret uppfylls. Polisen och gränsbevakningsväsendet utövar efterhandskontroll. Av de sociala förmånerna är till exempel föräldrapenning, pensionsförmåner och arbetslöshetsförmåner godkända inkomster (*legal income*) när det gäller försörjningsvillkoret (9 § i Estlands utlänningslag). Om en person emellertid ansöker om utkomststöd räknas det inte som godtagbar inkomst.

Sverige

I Sveriges utlänningslag föreskrivs det i enlighet med forskar- och studerandedirektivet att utländska studerande och före-detta studerande inom högre utbildning som efter slutförda studier ansöker om uppehållstillstånd för att söka arbete och driva företagsverksamhet ska ha tillräckliga egna medel för att kunna försörja sig. Enligt utlänningslagen ska dessutom uppehållstillståndet återkallas om försörjningsvillkoret inte längre uppfylls.

En utlänning ska ha minst 10 584 kr (cirka 940 euro⁴) i disponibla medel per månad under hela tillståndperioden. Om utlänningen får avgiftsfri mat och/eller inkvartering av en utbildningsanordnare eller en organisation som främjar internationellt utbyte, kan inkomstkravet sänkas. Avgiftsfria måltider sänker försörjningsvillkoret med 2 940 kronor (ca 260 euro) per månad. Om utlänningen får avgiftsfri inkvartering sänks försörjningsvillkoret med 4 704 kronor (ca 417 euro) per månad.

Enligt det svenska Migrationsverkets handbok kan bidrag och stöd under vissa omständigheter räknas utlänningen till godo utan att de påverkar uppehållstillståndet. Ett exempel på en sådan situation är när utlänningen har rätt till studiestöd beviljat av Centrala studiestödsnämnden (CSN) på den grunden att utlänningen tidigare har haft uppehållstillstånd i Sverige. Andra understöd som den sökande kan få av svenska staten, såsom försörjningsstöd (tidigare socialbidrag) eller bostadsbidrag, godkänns dock inte. Syftet med bestämmelserna om försörjningsvillkoret är att säkerställa att det svenska sociala trygghetssystemet inte utnyttjas.

6 Remissvar

Propositionen var på remiss mellan den 16 januari och den 27 februari 2026. Remissvar begärdes in via tjänsten utlåtande.fi och remissen omfattade 79 instanser. Det var möjligt att yttra sig om propositionen på finska och svenska. Några remissvar lämnades också på engelska. Totalt kom det in 53 remissvar och dessutom meddelade fyra instanser att de inte yttrar sig.

⁴Kurs för svenska kronor (SEK) den 16 december 2025: 1 SEK = 0,09 EUR och 1 EUR = 10,94 SEK.

Remissvaren och sammanfattningen av dem finns också att läsa i Statsrådets tjänst för projektinformation [TEM013:00/2024](#).

Många remissinstanser konstaterade att propositionen på grund av sin ovillkorlighet är problematisk med avseende på flera grundläggande fri- och rättigheter i grundlagen. Så yttrade sig bland annat *justitieministeriet, justitiekanslern i statsrådet, riksdagens justitieombudsman, diskrimineringsombudsmannen, Amnesty International Finländska sektionen rf, Finlands universitetsrektors råd UNIFI rf, Akava ry, Finlands studentkårers förbund (FSF) rf, Tammerfors universitets studentkår, Åbo universitet, Stiftelsen Diakonissanstalten i Helsingfors sr, Finlands studerandekårers förbund - SAMOK rf och Paremmi yhdessä ry*. Den föreslagna regleringen har setts över till följd därav. Enligt det omarbetade förslaget ska en helhetsbedömning göras, proportionalitetsprincipen iakttas och barnets bästa beaktas vid prövning som gäller studerande som har tytt sig till utkomststöd (12 § 4 mom. avses gälla också de situationer som avses i 1 mom. och det föreslås att barnets bästa ska fogas till momentet). I specialmotiveringen förklaras mer utförligt de särskilda omständigheter under vilka uppehållstillstånd inte ska återkallas eller nytt uppehållstillstånd vägras. Dessa ändringar i bestämmelserna har även föranlett kompletteringar i avsnittet om förhållande till grundlagen och i motiveringen till lagstiftningsordningen.

Ett flertal remissinstanser, såsom *STTK rf, Metropolia ammattikorkeakoulu Oy* och *yrkeshögskolorna i Tammerfors, Åbo, Lappland och Sydöstra Finland* ansåg att eventuella ändringar bör begränsas till att gälla endast nya studerande i syfte att garantera rättssäkerheten. Ikraftträdandebestämmelsen i propositionen, som bland annat *Åbo förvaltningsdomstol* fäste uppmärksamhet vid, har preciserats.

Justitieministeriet fäste beredarnas uppmärksamhet vid att det saknas ett avsnitt om Åland i förslaget. Enligt 18 § 13 punkten i självstyrelselagen för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om socialvård. Enligt 27 § 2 punkten i den lagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om rätt att vistas i landet. Beslut om utkomststöd omfattas av landskapets behörighet. Propositionen har därför preciserats i fråga om hur lagförslaget ska genomföras på Åland.

Flera remissinstanser kritiserade det stora antal punktmässiga, enskilda lagändringar som föreslås i forskar- och studerandelagen och utlänningslagen, vilket gör det svårt att överblicka konsekvenserna av propositionen. Så yttrade sig bland annat de *förvaltningsdomstolar, universitet och studentkårer* som deltog i remissen samt *Amnesty International Finländska sektionen rf, STTK ry* och *Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT rf*. Ett kort avsnitt om de övergripande konsekvenserna (3.2.4.7) har tagits med i propositionen.

7 Specialmotivering

4 §. Definitioner. Det föreslås att definitionen av läroanstalt i 6 a punkten ändras. Genom en ändring som trädde i kraft den 15 april 2022 har 4 § utökats med en ny 6 a punkt i vilken termen läroanstalt definieras. Enligt definitionen avses med läroanstalt en läroanstalt i Finland som har rätt att ordna examensinriktad eller annan utbildning enligt gymnasielagen (714/2018) eller lagen om yrkesutbildning (531/2017). För att ordna dessa utbildningar krävs det ett av undervisnings- och kulturministeriet beviljat tillstånd att ordna utbildning. Enligt 7 a § 2 mom. beviljas en tredjelandsmedborgare nationellt uppehållstillstånd för studier, om han eller hon har antagits som studerande i Finland till en annan läroanstalt än en högskola, om studierna leder till examen eller yrke. För andra studier än sådana som leder till examen kan uppehållstillstånd beviljas, om det finns grundad anledning att bevilja uppehållstillstånd. Enligt propositionen ändras definitionen av läroanstalt i lagen till att omfatta läroanstalter som övervakas eller

finansieras av en myndighet som hör till ett annat ministeriums än undervisnings- och kulturministeriets ansvarsområde. Sådana myndigheter är till exempel Räddningsinstitutet, som lyder under inrikesministeriet, och Brottspåföljdsområdets utbildningscentral, som hör till justitieministeriets förvaltningsområde. Dessutom föreslås bestämmelser som gäller Åland bli fogade till paragrafen. Bestämmelser om gymnasieutbildning på Åland finns i landskapslagen om gymnasieutbildning.

7 §. Beviljande av i forskar- och studerandedirektivet avsett uppehållstillstånd för studier. I lagens 4 mom. föreslås en ändring enligt vilken ett eget försörjningsvillkor föreskrivs för studerande, varvid 39 § i utlänningslagen inte ska tillämpas. Den föreslagna regleringen understryker, mot bakgrund av att det första uppehållstillståndet för studier direkt beviljas till att gälla hela den tid studierna varar, att den studerande i samband med det första uppehållstillståndet redan ska förstå och lägga fram utredning om hur han eller hon ämnar försörja sig i Finland med egna medel under giltighetstiden för uppehållstillståndet. I regleringen enligt propositionen framhävs, i ljuset av den ändring som föreslås i 12 §, att det i princip inte längre är tillåtet att ty sig till utkomststöd på det sätt som anges i 39 § 3 mom. i utlänningslagen. Förslaget medför att om en studerande tyr sig till utkomststöd kan en prövning inledas för att överväga återkallelse av uppehållstillståndet eller vägras av nytt uppehållstillstånd. Studerande behöver fortsättningsvis inte lägga fram utredning om tillräckliga medel för uppehållstillståndets hela giltighetstid. Det räcker att tillräckliga medel påvisas endast för det första året, men den studerande ska vara medveten om att han eller hon måste kunna försörja sig med egna medel. Den studerandes försörjning ska med andra ord vara tryggad under uppehållstillståndets hela giltighetstid på ett sådant sätt att det kan antas att den studerande inte kommer att ty sig till utkomststöd.

12 §. Återkallelse av uppehållstillstånd eller beslut att inte förlänga tillstånd. I propositionen föreslås hela paragrafen bli öppnad för ändring; ändringarna gäller dock 1, 2 och 4 mom. Till förteckningen i 1 mom. fogas i praktiken en ny 2 punkt med en ny grund för återkallelse av uppehållstillstånd eller avslag på ansökan om förlängning, varvid gällande 2 och 3 punkten blir 3 och 4 punkten. Tröskeln för att inleda prövning av återkallelse av uppehållstillståndet eller av avslag på ansökan om förlängning föreslås vara låg – vid första eller ringaste lyftande av utkomststöd inleds en prövning av återkallelse av uppehållstillstånd eller vägran av nytt uppehållstillstånd. Om det visar sig att utkomststöd har lyfts och en prövning inleds, ska bestämmelserna i 4 mom. om helhetsbedömning och iakttagande av proportionalitetsprincipen beaktas vid prövningen. Om den studerande har ansökt om utkomststöd eller om saken kommer fram till följd av en ansökan lämnad av en familjemedlem till den studerande och utkomststöd har beviljats, ska den som fattar beslut utreda på vilka grunder stödet har beviljats och beakta bestämmelserna i 4 mom.

I paragrafens 2 mom. föreslås en ändring i 6 punkten. I övrigt bibehålls paragrafens gällande lydelse. I punkten stryks som grunder för återkallelse av uppehållstillstånd eller avslag på ansökan om förlängning det att den studerandes försörjning inte är tryggad eller försäkring inte är i kraft. Dessa omständigheter utgör villkor för beviljande av uppehållstillstånd och omfattas således av bestämmelserna i 1 mom. Det är därför inte motiverat att nämna dem i denna punkt på grund av den konflikt som annars uppstår.

Bestämmelsen i 4 mom. om att man ska ta hänsyn till de särskilda förhållandena i fallet som helhet och iakttäta proportionalitetsprincipen, ändras så att momentet dessutom uttryckligen ålägger till att ta hänsyn till barnets bästa. Enligt propositionen ska bestämmelsen dessutom omfatta också de situationer som avses i 1 mom., inte enbart de som avses i 2 och 3 mom. Detta förslag beror på att beslutsförfaranden enligt god förvaltningssed inte ska vara automatiska och onyanserade, utan ta hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, trots att ordalydelsen i

den på forskar- och studerandedirektivet baserade bestämmelsen är ovillkorlig. Även i fråga om föreslagna 1 mom. 2 punkten är det därför motiverat, särskilt mot bakgrund av 19 § i grundlagen, att föreskriva helhetsbedömning och iakttagande av proportionalitetsprincipen samt beaktande av barnets bästa. Att en studerande tyr sig till utkomststöd ska därmed i princip inte ha några konsekvenser för den studerandes uppehållstillstånd eller för en förlängning av tillståndet, om sådana konsekvenser skulle stå i strid med barnets bästa eller om det med beaktande av fallet som helhet annars bedöms vara motiverat. Omständigheter som bör beaktas är till exempel situationer där utkomststödet har varit nödvändigt på grund av överraskande utgifter föranledda av ett barns särskilda stödbehov eller den studerandes eller en familjemedlems sjukdom. Tänkbara är också situationer där utkomststöd har lyfts av orsaker som inte beror på den studerande eller som förorsakats av utomstående, såsom att den studerande har fallit offer för brott eller människohandel, drabbats av en funktionsnedsättning eller annars råkat i utsatt ställning. Även tillfällig arbetslöshet, hinder för penningöverföringar av orsaker som inte beror på den studerande samt andra överraskande livssituationer som är oberoende av den studerande kan betraktas som godtagbara skäl, i synnerhet om en sådan omständighet senare har rättats till. Orsaken kan också vara något annat synnerligen vägande skäl som inte har berott på den studerande. Vidare ska inte beviljande av förskott på utkomststöd inverka på uppehållstillståndet eller en eventuell förlängning av tillståndet, eftersom förskottet återkrävs och inte innebär att personen faktiskt tyr sig till utkomststöd.

Eftersom 4 mom. föreslås omfatta också de situationer som avses i 1 mom., ska det enligt propositionen omfatta samtliga punkter i momentet. Ovan nämns den föreslagna nya 2 punkten i 1 mom. Den föreslagna ändringen att barnets bästa ska beaktas, en helhetsprövning göras och proportionalitetsprincipen iakttas, såsom är förenligt med god förvaltningssed, gäller också i fråga om de andra punkterna. I sig medför inte förslaget någon ändring i tillståndsförfarandet, eftersom det till exempel i fråga om 1 punkten i princip inte är motiverat att återkalla ett uppehållstillstånd eller avslå ansökan om förlängning, om sökanden inte uppfyller de villkor för beviljande av tillstånd enligt de bestämmelser som nämns i det inledande stycket i paragrafen. Reglerna ändras inte heller i fråga om 3 och 4 punkten, vars ordalydelse även i övrigt förutsätter prövning. I fråga om 2 och 3 mom. är ändringen den att det uttryckligen föreskrivs att barnets bästa ska beaktas i de situationer som avses i dem, utöver kravet på en helhetsbedömning och på att proportionalitetsprincipen ska iakttas. Detta är motiverat i synnerhet med avseende på minderåriga studerande som kommit ensamma utan vårdnadshavare.

8 Ikraftträdande

Målet är att lagen ska träda i kraft utanför ”högsäsongen” det vill säga den period då ansökningar om uppehållstillstånd för studier blir anhängiga och föremål för beslut. Detta är både god processekonomi för Migrationsverket och en tydlig lösning för sökande. Därför föreslås lagen träda i kraft i oktober–november 2026, vid en tidpunkt som preciseras senare.

Lagen påverkar studerande som ansöker om ett första uppehållstillstånd på grund av studier eller en förlängning av uppehållstillståndet efter ikraftträdandet av lagen. En övergångsbestämmelse föreslås för att undvika att det vid ikraftträdandet av lagen ska uppstå problem till följd av det som anges i 39 § 3 mom. i den gällande utlänningslagen. Enligt övergångsbestämmelsen ska en situation där beslut om utkomststöd har meddelats före ikraftträdandet av lagen med utkomststödet har haft effekter också efter ikraftträdandet inte betraktas som en situation där man har tytt sig till utkomststöd efter ikraftträdandet av lagen.

9 Verkställighet och uppföljning

Migrationsverket ska oftare än för närvarande utföra efterhandskontroller i FPA:s system för att övervaka om studerande från tredjeländ tyng sig till utkomststöd. Migrationsverket, arbets- och näringsministeriet och inrikesministeriet ska tillsammans regelbundet följa upp antalet aviseringar och den arbetsmängd som de medför.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 9 § 4 mom. i grundlagen regleras rätten för utlänningar att resa in i Finland och att vistas i landet genom lag. Enligt förarbetena till revideringen av de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd) är utgångspunkten för regleringen huvudregeln i internationell rätt, enligt vilken en utlänning allmänt taget inte har rätt att slå sig ner i ett annat land. Med stöd av internationella människorättskonventioner ska utlänningar garanteras ett processuellt skydd när deras rätt att resa in i eller fortsatt uppehålla sig i Finland avgörs. Av kravet på bestämmelser i lag kan man enligt förarbetena härleda dels ett förbud mot diskriminering och godtycke i behandlingen av en utlänning, dels också ett krav på att grunder och beslutsprocesser som gäller inresa och uppehåll i Finland ska tillgodose de sökandes rättsskydd. Även grundlagsutskottet har understrukit detta (till exempel GrUU 27/2016 rd).

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Bestämmelsen uttrycker vid sidan av kravet på juridisk likabehandling även idén om faktisk jämställdhet. Bestämmelsen inrymmer ett förbud mot godtycke och ett krav på enhanda bemötande i likadana fall (RP 31/2014 rd). Jämlikhetsbestämmelsen riktas också till lagstiftaren. Medborgare eller grupper av medborgare får inte godtyckligt särbehandlas vare sig positivt eller negativt genom lag. Bestämmelsen kräver ändå inte att alla medborgare ska behandlas lika, om inte de förhållanden som inverkar på saken är likadana (GrUU 64/2010 rd). Enligt gällande lag beror villkoren för en utlänningens inresa och för uppehållstillstånd på grunden för inresa. Att de specifika reglerna för uppehållsrätt bestäms enligt grunden för vistelse i landet är också en godtagen princip i Europeiska unionens samlade migrationsdirektiv.

Den allmänna bestämmelsen om likabehandling i grundlagens 6 § 1 mom. kompletteras genom diskrimineringsförbudet i 6 § 2 mom. i grundlagen, enligt vilket ingen utan godtagbart skäl får särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. De grunder för särbehandling som nämns i bestämmelsen kan anses utgöra kärnområdet i förbudet mot diskriminering. Avsikten är dock inte att förteckningen ska vara uttömmande, utan diskriminering ska vara förbjuden också på grund av någon annan omständighet som gäller den enskilde som person. Exempel på sådana omständigheter är samhällelig ställning, egendom, deltagande i föreningsverksamhet, familjeförhållanden, äktenskaplig börd, sexuell inriktning och boningsort (GrUU 31/2014 rd). Som vedertagen praxis ställer grundlagsutskottet höga krav på vad som utgör ett i 6 § 2 mom. i grundlagen avsett godtagbart skäl för särbehandling, i all synnerhet när det gäller de förbjudna skäl för särbehandling som räknas upp i bestämmelsen (till exempel GrUU 57/2016 rd, GrUU 31/2013 rd, GrUU 1/2006 rd, GrUU 38/2006 rd). De godtagbara skälen måste enligt utskottets praxis stå i ett sakligt och nära samband med lagens syfte (till exempel GrUU 44/2010 rd). Särbehandlingen av människor får inte vara godtycklig och skillnaderna får inte bli oskäliga (till exempel GrUU 57/2016 rd, GrUB 11/2009 rd, GrUU 60/2002 rd och GrUU 18/2006 rd).

Propositionen är också av betydelse med avseende på följande bestämmelser i grundlagen: 7 § om rätten till liv, personlig frihet och integritet, 9 § om rörelsefrihet och 10 § om skydd för privatlivet. Propositionen kan också bedömas beröra 16 eller 18 § i grundlagen. Grunden för

ordnande av socialvård finns i grundlagen, särskilt i 19 §. I paragrafen tryggas vars och ens rätt till oundgänglig försörjning och omsorg och det allmänna åläggs att ordna tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster. Bestämmelsen ålägger dessutom det allmänna att främja befolkningens hälsa och vars och ens rätt till boende samt att stödja familjerna och andra som svarar för omsorgen om barn så att de har möjligheter att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt. I grundlagens 2 § 3 mom. fastställs rättsstatsprincipen, enligt vilken all utövning av offentlig makt ska bygga på lag. I all offentlig verksamhet ska lag noggrant iakttas. Enligt 22 § i grundlagen ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses.

Enligt artikel 20 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna är alla människor lika inför lagen och i artikel 21.1 förbjuds all diskriminering på grund av bland annat kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning. Enligt artikel 34 har var och en som är bosatt och förflyttar sig lagligt inom unionen rätt till social trygghet och sociala förmåner i enlighet med unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis.

Syftet med denna proposition är att studerande som är tredjelandsmedborgare inte ska ty sig till utkomststöd under sin vistelse i landet, utan att de och deras familjer ska försörja sig med egna medel. Om den studerande tyr sig till utkomststöd, leder det enligt propositionen till en undersökning där återkallande av uppehållstillstånd eller avslag på förlängning av uppehållstillståndet prövas. Undersökningen kan leda till att uppehållstillståndet återkallas eller ansökan om förlängning av tillståndet avslås. Vid prövningen beaktas dock barnets bästa, kravet på helhetsbedömning och proportionalitetsprincipen. Följden kan likväl vara att den studerande och dennes familj åläggs att lämna landet eller att de meddelas beslut om avlägsnande ur landet. Även om propositionen innehåller uttryckliga bestämmelser om detta, är det inte fråga om någon betydande ändring i förhållande till gällande 12 § 1 mom. 1 punkten i forskar- och studerandelagen, enligt vilken uppehållstillstånd ska återkallas eller ansökan om förlängning avslås om villkoren för uppehållstillstånd enligt 7 eller 7 a § inte uppfylls. Till villkoren för uppehållstillstånd hör att den sökande ska lägga fram utredning om tryggad försörjning och att myndigheten ska få visshet om att försörjningen är tryggad. I praktiken har dock ändringen stor principiell betydelse, eftersom den medför att regelbundna registerkontroller görs för att övervaka att den studerande inte tyr sig till utkomststöd. Om den studerande lyfter utkomststöd, även ringa stödbelopp, leder det till en undersökning där återkallande av uppehållstillstånd eller avslag på förlängning av uppehållstillståndet prövas. Med propositionen eftersträvas särskilt att förebygga missbruk av försörjningsvillkoret – vilket visserligen inte är vanligt i ljuset av det relativt ringa antalet fall som uppdragats – och att sända ett budskap till dem som ansöker om uppehållstillstånd på grund av studier och familjeåterförening att de i princip ska försörja sig med egna medel.

Förslaget är en ändring av nuläget i det avseendet att den i 39 § i utlänningslagen föreskrivna försörjningsförutsättningen inte längre ska tillämpas på studerande. I propositionen föreslås ett eget försörjningsvillkor för uppehållstillstånd för studier. Försörjningen anses vara tryggad om tredjelandsmedborgaren har tillräckliga medel för att kunna försörja sig så att det kan antas att tredjelandsmedborgaren inte kommer att behöva i lagen om utkomststöd (1412/1997) avsett utkomststöd. Enligt propositionen tillämpas alltså inte längre utlänningslagens 39 § 3 mom., enligt vilket beviljande av fortsatt uppehållstillstånd, det vill säga en förlängning av uppehållstillståndet, inte förhindras av att utlänningen tillfälligt tyr sig till utkomststöd eller någon annan därmed jämförbar förmån. Bestämmelsen tillämpas endast vid ansökan om fortsatt uppehållstillstånd, vilket i detta sammanhang i regel inte behövs, eftersom uppehållstillstånd för studier beviljas rakt av för den period studierna varar. I allmänhet finns det därför inget behov

av att ansöka om fortsatt uppehållstillstånd. Är det emellertid fråga om en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd, ska försörjningsvillkoret kontrolleras när ansökan handläggs. Regleringen föreslås inte bli ändrad när det gäller kravet på att försörjningen ska vara tryggad under uppehållstillståndets hela giltighetstid. Detta krav föreskrivs för närvarande i 11 och 12 § i forskar- och studerandelagen med stöd av artiklarna 20 och 21 i forskar- och studerandedirektivet (grunder för avslag och grunder för återkallelse av uppehållstillstånd eller beslut att inte förlänga tillstånd).

Viktigt att notera är att det föreslås några ändringar av kravet på att studerande ska lägga fram utredning om att försörjningsvillkoret uppfylls under det första året, trots att uppehållstillstånd beviljas för hela den tid studierna varar. I fråga om försörjningsvillkoret provas uppehållstillstånd för studier på basis av de upplysningar den studerande lämnar om sina disponibla medel under det första vistelseåret i landet. Även om upplysningar krävs endast om det första året, ska försörjningen vara tryggad även efter det, under uppehållstillståndets hela giltighetstid. Det belopp som krävs är högt för de flesta studerande, även om det bara gäller ett år och även om beloppet är lägre för studerande än vid till exempel familjeåterförening. Det kan även vara svårt att bedöma hur tillförlitliga de lämnade upplysningarna om försörjningen är. Karaktäristiskt för uppehållstillstånd för studier är att en utredning om tillräcklig försörjning ska läggas fram innan uppehållstillståndet beviljas, men den studerande kan inte ännu vara säker på till exempel en regelbunden löneinkomst under studietiden, även om tillståndet medför en begränsad rätt att arbeta.

Enligt artikel 7.1 e i forskar- och studerandedirektivet ska en studerande styrka, genom sådana bevis som den berörda medlemsstaten begär, att den studerande under den planerade vistelsen kommer att ha tillräckliga medel för att bekosta sitt uppehälle utan att behöva ta medlemsstatens sociala biståndssystem i anspråk, och för att bekosta sin återresa. Bedömningen av huruvida det finns tillräckliga medel ska grundas på en individuell granskning av ärendet och beakta medel som kommer från till exempel ett bidrag, ett stipendium, ett giltigt anställningsavtal eller ett bindande anställningserbjudande eller ett finansiellt åtagande av en organisation för elevutbytesprogram, en värdenhet för praktikanter, en organisation för volontärprogram, en värdfamilj eller en organisation som förmedlar au pairer. I EU-bestämmelserna betonas att det ska finnas penningmedel för tryggande av försörjningen under vistelsen samt ett anställningsförhållande eller någon annan inkomstkälla för syftet att trygga försörjningen. EU-lagstiftningen tillåter också nationella bestämmelser enligt vilka den studerande inte ska behöva ty sig till socialvårdssystemet. Socialvårdssystemet ska här ges en vid tolkning och anses omfatta utkomststöd.

Även innan forskar- och studerandedirektivet stiftades konstaterade Högsta förvaltningsdomstolen i ett beslut som gällde en studerande (HFD:2017:204) att avsikten med försörjningsförutsättningen var att säkra att samhället inte behöver svara för de kostnader som sökandens vistelse i landet förorsakar. Man måste utifrån den redogörelse som lämnas in i samband med uppehållstillståndsörfarandet kunna övertygas om att sökandens disponibla tillgångar är tillräckliga för att trygga försörjningen under den tid uppehållstillståndet är i kraft. I beslutet konstaterade Högsta förvaltningsdomstolen även att då man ställer krav som gäller utredningsskyldigheten ska i enlighet med proportionalitetsprincipen även försörjningsförutsättningens syfte och sökandens rimliga möjligheter att redogöra för sina tillgångar beaktas. Vidare konstaterade domstolen att den redogörelse som sökanden lämnat in över sin försörjning och dess ursprung skulle bedömas i förhållande till huruvida sökanden kan anses bli beroende av en ekonomisk förmån som tryggar hans eller hennes försörjning. Dessförinnan hade Högsta förvaltningsdomstolen antagit beslut HFD:2016:155, som visserligen gällde försörjningsförutsättningen för en familjemedlems första uppehållstillstånd. Frågan som prövades var huruvida sökanden kunde antas bli tvungen att ty sig till en förmån

som tryggar försörjningen. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg att försörjningen kunde anses vara tryggad i enlighet med 39 § 1 och 2 mom. i utlänningslagen, eftersom det inte fanns någon grund att befara att ändringssökanden skulle bli beroende av en ekonomisk förmån för att trygga sin försörjning. Även Europeiska unionens domstol har den 13 november 2025 avkunnat en dom i mål C-525/23 OTI som gällde individuell prövning av de upplysningar som ska lämnas om försörjning.

Grundlagsutskottet (GrUU 18/2024 rd) har ansett att jämlikhetsbestämmelsen i grundlagen inte förutsätter enhetliga bestämmelser om förutsättningarna för beviljande och avslag av uppehållstillstånd för olika grupper av sökande. Med beaktande av motiveringen behandlar den föreslagna regleringen inte människor i strid med bestämmelsen. Inte heller artiklarna 20 och 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna kan anses innebära något hinder för att uppehållstillstånd för studier förenas med ett särskilt försörjningsvillkor som avviker från uppehållstillstånd på andra grunder.

Grundlagens 19 § innehåller bestämmelser om rätten till social trygghet. Enligt paragrafens 1 mom. har alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. Enligt 2 mom. ska var och en genom lag garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsoförmåga och under ålderdomen samt vid barnafödelse och förlust av en försörjare. Enligt 19 § 3 mom. ska det allmänna, enligt vad som närmare bestäms genom lag, tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster samt främja befolkningens hälsa. Det allmänna ska också stödja familjerna och andra som svarar för omsorgen om barn så att de har möjligheter att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt. Vars och ens rätt till social trygghet och sociala förmåner tryggas även i artikel 34 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

I lagen om utkomststöd innehåller 2 § bestämmelser om rätten till utkomststöd. I paragrafens 1 mom. fastställs att rätt till utkomststöd har var och en som är i behov av stöd och inte kan få sin utkomst genom förvärsarbete, verksamhet som företagare, med hjälp av andra förmåner som tryggar utkomsten, genom andra inkomster eller tillgångar, genom omvårdnad från en sådan persons sida som är försörjningspliktig gentemot honom eller på något annat sätt.

Grundlagsutskottet har ansett (GrUU 11/2023 rd) att alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv har rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. Med oundgänglig försörjning och omsorg avses en sådan inkomstnivå och service som tryggar förutsättningarna för ett människovärdigt liv. Till ett sådant stöd hör till exempel att se till att den stödbehövande får den föda och har möjlighet till sådant boende som är en förutsättning för att hälsan och livskraften ska bevaras (RP 309/1993 rd, s. 73/II). Enligt regeringens proposition med förslag till en revidering av de grundläggande fri- och rättigheterna är syftet med bestämmelsen att trygga miniminivån på förutsättningarna för ett människovärdigt liv, det vill säga ett så kallat existensminimum (RP 309/1993 rd, s. 20/II).

Enligt 2 § 2 mom. i lagen om utkomststöd är var och en skyldig att enligt bästa förmåga dra försorg om sig själv och sitt eget uppehälle samt i den omfattning som bestäms i äktenskapslagen (234/1929), lagen om underhåll för barn (704/1975) och i annan lag om sin makes samt sina minderåriga barns och adoptivbarns uppehälle.

Med hänvisning till förarbetena till revideringen av de grundläggande fri- och rättigheterna och till grundlagsutskottets etablerade praxis har utskottet (GrUU 16/2023 rd) konstaterat att tryggheten av den grundläggande försörjningen enligt 19 § 2 mom. i grundlagen är oberoende av den gällande sociallagstiftningen och hör alltså inte direkt samman med vissa befintliga

förmånssystem (RP 309/1993 rd, s.74/II, GrUB 25/1994 rd, s. 11/I). Enligt förarbetena till revideringen av de grundläggande fri- och rättigheterna har man i förslagen till den dåvarande regeringsformens bestämmelser om ekonomiska och sociala rättigheter ägnat särskild uppmärksamhet åt de faktiska möjligheterna att förverkliga dessa rättigheter och försäkrat sig om att förslagen går att tillämpa också när de ekonomiska förhållandena förändras (RP 309/1993 rd, s. 20/II). Det ligger helt i linje med den handlingskyldighet som ålagts lagstiftaren visavi dimensioneringen av sociala rättigheter att den sociala tryggheten riktas och utvecklas enligt samhällets ekonomiska resurser och att man kan ta hänsyn till den rådande situationen inom samhällsekonomin och de offentliga finanserna vid dimensioneringen av förmåner som direkt finansieras av det allmänna (se t.ex. GrUU 34/1996 rd, s. 2–3 och GrUU 6/2009 rd, s. 8). Utskottet har ansett att dessa principer också lämpar sig för den konstitutionella bedömningen av stödförpliktelsen enligt 19 § 3 mom. i grundlagen (GrUU 32/2014 rd, GrUU 25/2012 rd). Utskottet har med andra ord ansett att det sparmål som sätts upp för statsfinanserna under en ekonomisk lågkonjunktur kan betraktas som ett godtagbart skäl till att i viss mån ingripa till exempel i nivån på barnbidragen.

Grundlagsutskottet har ansett (GrUU 16/2023 rd) att man i fråga om 19 § 3 mom. i grundlagen bör beakta att regleringen sammantaget inte får urholka den grundlagsfästa stödförpliktelsen (GrUU 32/2014 rd, s. 2/II, GrUU 25/2012 rd, s. 2–3). Sådana ändringar i lagstiftningen som innebär en väsentlig försämring av till exempel materiellt stöd till familjer uppfyller inte kravet i bestämmelsen. Att exempelvis avsevärt försämma barnbidragssystemet utan kompenserande åtgärder vore därför ett problem med avseende på 19 § 3 mom. i grundlagen (GrUU 32/2014 rd, s. 2/I, GrUU 25/2012 rd, s. 2/II).

I denna proposition föreslås det ingen ändring av lagen om utkomststöd. Propositionen innehåller alltså inga ändringsförslag som avser bestämmelserna om sökande och beviljande av utkomststöd. Propositionen medför dock att om en studerande som är tredjelandsmedborgare får eller har fått utkomststöd, ska uppehållstillståndet tas upp till prövning för att granska om villkoren för beviljande av uppehållstillstånd, inklusive försörjningsvillkoret, uppfylls. Därmed är det möjligt att uppehållstillståndet återkallas eller att ansökan om förlängt uppehållstillstånd på grund av studier avslås. Detta är en följd av bestämmelserna om studerandes försörjning, enligt vilka en studerandes försörjning med egna medel ska vara tryggad för uppehållstillståndets hela giltighetstid, så att den studerande inte behöver ty sig till utkomststöd. Förslaget utgör striktare reglering än bestämmelsen i 39 § 3 mom. i utlänningslagen, vilken visserligen inte är tillämplig på alla studerande. Om den studerande har familj med sig, inverkar inte propositionen på utbetalningen av barnbidrag. Enligt propositionen utgör det att den studerande får barnbidrag alltså inte en grund för att återkalla uppehållstillståndet eller för att inte bevilja ett nytt uppehållstillstånd. Oberoende av om den studerande är ensam eller har familj ska enligt förslaget dock alltid barnets bästa och proportionalitetsprincipen beaktas samt en helhetsbedömning göras.

I fråga om det i lag föreskrivna allmänna försörjningsvillkoret för naturalisation har grundlagsutskottet konstaterat att utskottet inte har haft något att anmärka på i fråga om det villkoret (GrUB 8/2002 rd). Grundlagsutskottets uppfattning var att den reglering som var föremål för utskottets granskning var likartad med bestämmelserna i 39 § i utlänningslagen, som kommit till med utskottets medverkan, och i synnerhet med den paragrafens 3 mom. (GrUU 4/2004 rd, se även GrUU 27/2016 rd och GrUU 11/2025 rd). Grundlagsutskottet konstaterade att även om de kriterier som ingår i försörjningsvillkoret avser sökandens personliga omständigheter, bland annat sökandens ekonomiska omständigheter, var de på ett godtagbart sätt förankrade i regleringens syfte, nämligen det att villkoret om tillräcklig försörjning ska beaktas som en förutsättning för godkännande av ansökan. Utskottet bedömde att propositionen

till denna del föreslår en med avseende på grundlagens 6 § 2 mom. konstitutionellt godtagbar grund för särbehandling (GrUU 25/2025 rd).

Grundlagsutskottet konstaterade också att det granskade lagförslaget tillät avvikelse från försörjningsvillkoret, dels av orsaker som hänför sig till sökandens hälsotillstånd eller funktionsnedsättning, dels av andra synnerligen vägande skäl. Syftet med avvikelsen var att göra det möjligt att bevilja medborgarskap i situationer där det inte skäligen kan krävas att den sökande uppfyller försörjningsvillkoret, med hänsyn till den sökandes hälsotillstånd eller skada eller något annat synnerligen vägande skäl (GrUU 25/2025 rd).

Enligt motiveringen till en av utskottet granskad proposition ska man vid prövning också beakta bestämmelserna i konventionen om barnets rättigheter. Enligt artikel 3.1 i konventionen ska barnets bästa komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ. När bestämmelser tillämpas ska vid övervägande av flera alternativ den lösning väljas som tillgodoser barnets bästa. Grundlagsutskottet ansåg att principen om beaktande av barnets bästa, som ingick i motiveringen till propositionen, uttryckligen ska skyddas i lag (GrUU 25/2024 rd, stycke 14). Utskottet ställde detta som villkor för att lagförslaget skulle kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning (GrUU 25/2025 rd).

Med beaktande av det som anförts ovan har 12 § 4 mom. efter remissen ändrats så att bestämmelsen förutom åliggandet att beakta omständigheterna i fallet som helhet och iakttäva proportionalitetsprincipen ålägger att ta hänsyn till barnets bästa. Dessutom har bestämmelsen ändrats till att omfatta alla de situationer som avses i 1 mom. Att barnets bästa beaktas är än viktigare med hänsyn till att det på senaste tid har kommit minderåriga gymnasie studerande som anlant till Finland ensamma, utan vårdnadshavare. Att barnets bästa beaktas är väsentligt också i situationer där den studerande är barnets vårdnadshavare och familjens försörjning omfattar utkomststöd. I specialmotiveringen till momentet beskrivs hur barnets bästa ska beaktas och exempel ges på situationer där den omständighet att den studerande tytt sig till utkomststöd inte innebär att uppehållstillståndet återkallas eller inte förlängs så att familjens vistelse i landet påverkas. Därmed beaktar regleringen brett de ovannämnda bestämmelserna i grundlagen, konventionen om barnets rättigheter och EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Enligt propositionen är det fortsättningsvis möjligt att i sista hand ty sig till sådan oundgänglig försörjning och omsorg som avses i 19 § i grundlagen. Tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna säkerställs därmed alltså av det allmänna och av kravet på likabehandling. Som en följd av de revideringar som gjorts i propositionen tillgodoser den även allas jämlikhet inför lagen.

På de grunder som anges ovan kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018) 4 § 6 a punkten, 7 § 4 mom. och 12 §, sådana de lyder, 4 § 6 a punkten och 7 § 4 mom. i lag 277/2022 och 12 § delvis ändrad i lag 277/2022, som följer:

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

6 a) *läroanstalt* en läroanstalt i Finland som har rätt att ordna examensinriktad eller annan utbildning enligt gymnasielagen (714/2018) eller lagen om yrkesutbildning (531/2017) eller som övervakas eller finansieras av en myndighet som hör till ett annat ministeriums än undervisnings- och kulturministeriets ansvarsområde, samt sådana gymnasier på Åland som det finns bestämmelser om i landskapslagen om gymnasieutbildning (Ålands författningssamling 2011:13),

7 §

Beviljande av i forskar- och studerandedirektivet avsett uppehållstillstånd för studier

Tredjelandsmedborgarens försörjning ska vara tryggad i enlighet med 39 § i utlänningslagen för uppehållstillståndets hela giltighetstid. Försörjningen anses vara tryggad om tredjelandsmedborgaren har tillräckliga tillgångar för att kunna försörja sig själv så att det kan antas att tredjelandsmedborgaren inte kommer att behöva i lagen om utkomststöd (1412/1997) avsett utkomststöd.

12 §

Återkallelse av uppehållstillstånd eller beslut att inte förlänga tillstånd

Ett uppehållstillstånd som har beviljats med stöd av 6, 6 a, 7, 7 a, 8, 8 a, 9, 9 a eller 10 § ska återkallas eller ansökan om förlängning avslås, om

- 1) tredjelandsmedborgaren inte längre uppfyller villkoren i de paragraferna,
- 2) den studerande har tytt sig till utkomststöd under uppehållstillståndets giltighetstid,
- 3) det uppehållstillstånd eller den handling som visas upp har erhållits på ett bedrägligt sätt, har förfälskats eller ändrats, eller
- 4) tredjelandsmedborgaren vistas i landet för andra ändamål än de för vilka uppehållstillståndet beviljades.

Myndigheten får återkalla eller besluta att inte förlänga ett uppehållstillstånd, om

- 1) värdenheten inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller anställningsvillkor,
- 2) värdenheten inte uppfyller de villkor som följer av lagstiftning, kollektivavtal eller praxis,
- 3) värdenheten har ålagts sanktioner för odeklarerat arbete eller olaglig anställning,
- 4) värdenheten har inrättats eller drivs huvudsakligen för att underlätta inresa för forskare, studerande, praktikanter eller volontärer,
- 5) värdenhetens företag har försatts i konkurs eller har ingen ekonomisk verksamhet,
- 6) den studerande inte iakttar de tidsfrister som gäller för bedrivande av ekonomisk verksamhet eller inte gör tillräckliga framsteg i sina studier, eller
- 7) tredjelandsmedborgaren ses som ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan.

Om myndigheten kan återkalla eller besluta att inte förlänga en studerandes uppehållstillstånd enligt 2 mom. 1 eller 3–5 punkten, får den studerande med stöd av giltigt uppehållstillstånd fortsätta bedriva studier vid en annan läroanstalt eller göra en ny ansökan i avsikt att få en annan läroanstalt att ta emot honom eller henne för att delta i ett motsvarande studieprogram i syfte att fullfölja sina studier.

I de fall som avses i 1–3 mom. ska man ta hänsyn till barnets bästa och de särskilda omständigheterna i fallet som helhet samt iaktta proportionalitetsprincipen.

Migrationsverket ska utan dröjsmål underrätta den medlemsstat till vilken tredjelandsmedborgaren har rest in med stöd av forskar- och studerandedirektivet om att det uppehållstillstånd som verket beviljat har återkallats.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Upphållstillstånd får inte återkallas eller nytt uppehållstillstånd vägras enbart på den grunden att den studerande före ikraftträdandet av denna lag tillfälligt har tytt sig till utkomststöd så som avses i 39 § 3 mom. i utlänningslagen med den följden att utkomststödet har haft effekter efter ikraftträdandet.

Helsingfors den 30 april 2026

Statsminister

Petteri Orpo

Arbetsminister Matias Marttinen

Lag

om ändring av lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018) 4 § 6 a punkten, 7 § 4 mom. och 12 §, sådana de lyder, 4 § 6 a punkten och 7 § 4 mom. i lag 277/2022 och 12 § delvis ändrad i lag 277/2022, som följer:

Gällande lydelse

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

6 a) *läroanstalt* en läroanstalt i Finland som har rätt att ordna examensinriktad eller annan utbildning enligt gymnasielagen (714/2018) eller lagen om yrkesutbildning (531/2017),

7 §

Beviljande av i forskar- och studerandedirektivet avsett uppehållstillstånd för studier

En tredjelandsmedborgares försörjning ska vara tryggad i enlighet med 39 § i utlänningslagen för uppehållstillståndets hela giltighetstid.

Föreslagen lydelse

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

6 a) *läroanstalt* en läroanstalt i Finland som har rätt att ordna examensinriktad eller annan utbildning enligt gymnasielagen (714/2018) eller lagen om yrkesutbildning (531/2017) eller som övervakas eller finansieras av en myndighet som hör till ett annat ministeriums ansvarsområde, samt sådana gymnasier på Åland som det finns bestämmelser om i landskapslagen om gymnasieutbildning (Ålands författningssamling 2011:13),

7 §

Beviljande av i forskar- och studerandedirektivet avsett uppehållstillstånd för studier

Tredjelandsmedborgarens försörjning ska vara tryggad i enlighet med 39 § i utlänningslagen för uppehållstillståndets hela giltighetstid. *Försörjningen anses vara tryggad om tredjelandsmedborgaren har tillräckliga tillgångar för att kunna försörja*

Gällande lydelse

12 §

Återkallelse av uppehållstillstånd eller beslut att inte förlänga tillstånd

Ett uppehållstillstånd som har beviljats med stöd av 6, 6 a, 7, 7 a, 8, 8 a, 9, 9 a eller 10 § ska återkallas eller ansökan om förlängning avslås, om

1) tredjelandsmedborgaren inte längre uppfyller villkoren i de paragraferna,

2) det uppehållstillstånd eller den handling som visas upp har erhållits på ett bedrägligt sätt, har förfalskats eller ändrats, eller

3) tredjelandsmedborgaren vistas i landet för andra ändamål än de för vilka *tredjelandsmedborgaren* beviljades uppehållstillstånd.

Myndigheten får återkalla eller besluta att inte förlänga ett uppehållstillstånd, om

1) värdenheten inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller anställningsvillkor,

2) de villkor som följer av lagstiftning, kollektivavtal eller praxis inte uppfylls av värdenheten,

3) värdenheten har ålagts sanktioner för odeklarerat arbete eller olaglig anställning,

4) värdenheten har inrättats eller drivs huvudsakligen för att underlätta inresa för forskare, studerande, praktikanter eller volontärer,

5) värdenhetens företag har försatts i konkurs eller har ingen ekonomisk verksamhet,

6) den studerande inte iakttar de tidsfrister som gäller för bedrivande av ekonomisk verksamhet, inte gör tillräckliga framsteg i sina studier, *den studerandes försörjning inte är tryggad eller försäkring inte är i kraft*, eller

Föreslagen lydelse

sig själv så att det kan antas att tredjelandsmedborgaren inte kommer att behöva i lagen om utkomststöd (1412/1997) avsett utkomststöd.

12 §

Återkallelse av uppehållstillstånd eller beslut att inte förlänga tillstånd

Ett uppehållstillstånd som har beviljats med stöd av 6, 6 a, 7, 7 a, 8, 8 a, 9, 9 a eller 10 § ska återkallas eller ansökan om förlängning avslås, om

1) tredjelandsmedborgaren inte längre uppfyller villkoren i de paragraferna,

2) *den studerande har tytt sig till utkomststöd under uppehållstillståndets giltighetstid*,

3) det uppehållstillstånd eller den handling som visas upp har erhållits på ett bedrägligt sätt, har förfalskats eller ändrats, eller

4) tredjelandsmedborgaren vistas i landet för andra ändamål än de för vilka *uppehållstillståndet* beviljades.

Myndigheten får återkalla eller besluta att inte förlänga ett uppehållstillstånd, om

1) värdenheten inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller anställningsvillkor,

2) *värdenheten inte uppfyller de villkor som följer av lagstiftning, kollektivavtal eller praxis*,

3) värdenheten har ålagts sanktioner för odeklarerat arbete eller olaglig anställning,

4) värdenheten har inrättats eller drivs huvudsakligen för att underlätta inresa för forskare, studerande, praktikanter eller volontärer,

5) värdenhetens företag har försatts i konkurs eller har ingen ekonomisk verksamhet,

6) den studerande inte iakttar de tidsfrister som gäller för bedrivande av ekonomisk verksamhet *eller* inte gör tillräckliga framsteg i sina studier, eller

Gällande lydelse

7) tredjelandsmedborgaren ses som ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan.

Om myndigheten kan återkalla eller besluta att inte förlänga en studerandes uppehållstillstånd enligt 2 mom. 1 eller 3–5 punkten, får den studerande med stöd av giltigt uppehållstillstånd fortsätta bedriva studier vid en annan läroanstalt eller göra en ny ansökan i avsikt att få en annan läroanstalt att ta emot honom eller henne för att delta i ett motsvarande studieprogram i syfte att fullfölja sina studier.

I de fall som avses i 2 och 3 mom. ska man ta hänsyn till de särskilda förhållandena i fallet som helhet och iakttta proportionalitetsprincipen.

Migrationsverket ska utan dröjsmål underrätta den medlemsstat till vilken tredjelandsmedborgaren har rest in med stöd av forskar- och studerandedirektivet om att det uppehållstillstånd som verket beviljat har återkallats.

Föreslagen lydelse

7) tredjelandsmedborgaren ses som ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan.

Om myndigheten kan återkalla eller besluta att inte förlänga en studerandes uppehållstillstånd enligt 2 mom. 1 eller 3–5 punkten, får den studerande med stöd av giltigt uppehållstillstånd fortsätta bedriva studier vid en annan läroanstalt eller göra en ny ansökan i avsikt att få en annan läroanstalt att ta emot honom eller henne för att delta i ett motsvarande studieprogram i syfte att fullfölja sina studier.

I de fall som avses i 1–3 mom. ska man ta hänsyn till barnets bästa och de särskilda omständigheterna i fallet som helhet samt iakttta proportionalitetsprincipen.

Migrationsverket ska utan dröjsmål underrätta den medlemsstat till vilken tredjelandsmedborgaren har rest in med stöd av forskar- och studerandedirektivet om att det uppehållstillstånd som verket beviljat har återkallats.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Uppehållstillstånd får inte återkallas eller nytt uppehållstillstånd vägras enbart på den grunden att den studerande före ikraftträdandet av denna lag tillfälligt har tytt sig till utkomststöd så som avses i 39 § 3 mom. i utlänningslagen med den följden att utkomststödet har haft effekter efter ikraftträdandet.
